

Funded by
the European Union

METODOLOGJIA E MATJES PERIODIKE TË PERCEPTIMIT PUBLIK DHE PËRVOJAVE MBI KORRUPSIONIN

Janar 2024

Tabela e përmbajtjes

Hyrje.....	3
1. Qëllimi dhe objektivat e metodologjisë	3
2. Matja e korrupsioni	5
2.1Mjetet e matjes së korrupsionit në nivel ndërkombëtar	5
2.2Matja e perceptimit të nivelit të korrupsionit në nivel kombëtar.....	9
3. Metodatat për matjen e korrupsionit	10
4. Anketat/pyetsorët për korrupsionin.....	14
4.1Kategoritë kryesore të anketave për korrupsionin	15
4.2Të dhënat sasiore dhe cilësore	16
5. Metodatat e kampionimit.....	18
6. Dizenjimi i Pyetsorit.....	18
7. Pilotimi i pyetësorit	19
8. Parimet e etikës dhe konfidencialitetit gjatë realizimit të anketës	21
10. Korniza kohore dhe buxhetimi	25
11. Analiza krahasuese.....	26
12. Raportimi dhe shpërndarja.....	28
13. Vlefshmëria dhe besueshmëria	29
14. Konkluzionet dhe Rekomandimet	30
Shtojca nr.1.....	32
Model pyetsor perceptimi.....	32
Model pyetsori përvoje.....	35
Model pyetsori i përzier.....	38

Hyrje

Korrupsioni është një fenomen negativ që përbën problematikë të konsiderueshme sot veçanërisht në shoqëritë në tranzicion dhe në zhvillim. Ai është një element që cenon shtetin e së drejtës dhe qeverisjen e mirë në dobi të qytetarëve. Korrupsioni konsiderohet edhe një pengesë kryesore në arritjen e objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm. Përveç dëmit që i sjell shtetit dhe institucioneve të tij, korrupsioni si fenomen ndikon edhe tek qytetarët dhe tek perceptimi i tyre për qeverisjen dhe institucionet shtetërore. Për një angazhim efektiv të qytetarëve, autoritetet publike duhet t'i konsiderojnë qytetarët jo vetëm si klientë të shërbimeve publike që ofrojnë reagimet dhe opinionet e tyre për të përshtatur politikat publike dhe reformat. Qytetarët konsiderohen partnerë që kontribuojnë në qeverisjen e vendit, me ekspertizë dhe ndihmojnë në zgjidhje për problemet e përbashkëta që has shoqëria në lidhje me korrupsionin.

Ndaj merr rëndësi matja e perceptimit qytetar në mënyrë të vazhdueshme për të kuptuar shqetësimet dhe problematikat në fusha të caktuara, me qëllim marrjen e masave përmes veprimeve aktive dhe ndërhyrjeve të përshtatshme për të përmirësuar situatën si dhe efektivitetin e masave dhe mekanizmave kundër korrupsionit.

Deri më sot, institucionet janë mbështetur në të dhënat e raporteve të organizatave ndërkombëtare pa pasur një metodologji të qartë për matjen sistematike/të vazhdueshme të perceptimit të publikut për korrupsionin, përcaktimin e objektivave, përcaktimin e të dhënave që do të mblidhen, popullata e synuar, metodat e përdorura, formatet që do të përdoren, instrumentet e kërkimit, mbledhja dhe analiza e të dhënave, hartimi i gjetjeve dhe rekomandimeve, etj. Nevoja për të hartuar një dokument të tillë është identifikuar nga vetë ministria përgjegjëse kundër korrupsionit në vlerësimin e nevojave për asistencë teknike në kuadër të luftës kundër korrupsionit.

1. Qëllimi dhe objektivat e metodologjisë

Në kuadër të përpjekjeve për të forcuar luftën kundër korrupsionit përmes politikave dhe institucioneve efikase si dhe mekanizmave që gëzojnë besimin e publikut, qëllimi i metodologjisë është hartimi i metodave të matjes në mënyrë sistematike perceptimit publik mbi nivelin e korrupsionit me qëllimin vlerësimin e efikasitetit të politikave dhe reformave të ndërmarra nga këndvështrimi i pritshmërive të publikut.

Duke mbajtur në konsideratë kompetencat e ministrisë përgjegjëse për antikorrupsionin objektivat e synuara nga metodologjia janë:

1. Udhëzimi i metodave dhe mjeteve për mbledhjen e të dhënave mbi perceptimin/përvojën e individëve për korrupsionin në vend si dhe mbi efektivitetin e politikave kombëtare, masave të ndërmarra dhe institucioneve/mekanizmave kundër korrupsionit;
2. Të mundësojë vlerësimin e nivelit të korrupsionit në vend, efektivitetit të politikave kombëtare, masave të ndërmarra dhe institucioneve/mekanizmave kundër korrupsionit në këndvështrimin e opinionit publik dhe si rrjedhojë e zbatimit të metodologjisë;

3. Të krijojë bazat për identifikimin e nevojave për rishikimin/përmirësimin e politikave, masave dhe institucioneve/mekanismave kundër korrupsionit, në varësi të konkluzioneve të identifikuara nga matja e perceptimit publik dhe përvojave.

Duke marrë në konsideratë që Metodologjia e matjes periodike të perceptimit publik dhe përvojave mbi korrupsionin (në vijim Metodologjia) është hartuar që ti shërbejë ministrisë përgjegjëse për antikorrupsionin për të matur periodikisht dhe në nivel kombëtar perceptimin publik dhe përvojat për korrupsionin dhe efektivitetin e mekanizmave kundër korrupsionit, është e rëndësishme që të ndalemi tek kompetencat e këtij institucioni në luftën kundër korrupsionit.

Kështu, autoriteti më i lartë në nivel ekzekutiv që drejton dhe udhëheq politikën shtetërore kundër korrupsionit është **Koordinatori Kombëtar Kundër Korrupsionit (KKKK)** që ushtrohet nga ministri i Shtetit për Administratën Publike dhe Antikorrupsionin.

Me vendimin nr 29, datë 17.1.2024 të Këshillit të Ministrave “Për përcaktimin e fushës së përgjegjësisë shtetërore të ministrit të Shtetit për Administratën Publike dhe Antikorrupsionin” u përcaktua se ministri i Shtetit për Administratën Publike dhe Antikorrupsionin është përgjegjës për administratën publike dhe për luftën kundër korrupsionit. Sipas pikës 4 të këtij vendimi “4. Ministri i Shtetit për Administratën Publike dhe Antikorrupsionin ka rolin e Koordinatorit Kombëtar kundër Korrupsionit, si dhe ushtron çdo përgjegjësi tjetër shtetërore që i ngarkohet me ligj, me akte të Këshillit të Ministrave dhe nga Kryeministri.”

Një ndër përgjegjësitë e ministrit të Shtetit për Administratën Publike dhe Antikorrupsionin është drejtimi dhe bashkërendimi i punës për hartimin e politikave dhe përgatitjen e akteve ligjore e nënligjore për parandalimin dhe luftën kundër korrupsionit.

Me vendimin nr. 618, datë 20.10. 2021 të Këshillit të Ministrave u krijua Rrjeti i Koordinatorëve kundër Korrupsionit. Misioni i Rrjetit të Koordinatorëve është mbledhja, analizimi, koordinimi, verifikimi dhe hetimi administrativ i të gjithë informacionit për rastet korruptive, praktikën abuzive dhe arbitrare, kryesisht nga vetë koordinatori ose struktura përgjegjëse kundër korrupsionit në Ministrinë e Drejtësisë ose, me kërkesë të çdo autoriteti publik ose pale të tretë, duke përfshirë dhe rastet korruptive të referuara nga platforma “Për Shqipërinë që duam” për institucionet, pjesë e Rrjetit të Koordinatorëve, me qëllim parandalimin e goditjes së korrupsionit në institucionet e administratës shtetërore, si dhe vlerësimin e rrezikut kundër korrupsionit e propozimin e masave, të rregullave dhe të procedurave për menaxhimin e këtij rreziku. Rrjeti i Koordinatorëve shtrihet në 44 institucione publike dhe duke përfshirë në këtë hartë institucioneve, agjencitë që u vlerësuan se janë më të prirura ose më riskuara ndaj korrupsionit, në sektorë si, spitalet, kompanitë shtetërore, inspektoriatet, portet detare, etj. Ky Rrjet shtrihet në nivel qendror dhe rajonal dhe në institucionet anëtare të Rrjetit caktohen koordinatorë kundër korrupsionit. Koordinatorët luajnë rol të rëndësishëm dhe kryesor në evidentimin kryesisht ose me kërkesë të rasteve korruptive dhe praktikave arbitrare dhe abuzive. Në çdo rast, koordinatori duhet të nisë hetimin lidhur me ankesën/denoncimin e paraqitur, duke bërë të mundur edhe identifikimin e nëpunësit përgjegjës në institucionin pranë të cilit ushtron kompetencat

2. Matja e korrupsioni

2.1 Mjetet e matjes së korrupsionit në nivel ndërkombëtar

Prej vitesh tashmë ekzistojnë një sërë mjetesh të matjes së nivelit të korrupsionit apo të vlerësimit të qeverisjes të një vendi. Më poshtë paraqiten vetëm disa prej tyre, të cilët zbatohen edhe në Shqipëri dhe synojnë mbledhjen e të dhënave cilësore dhe sasiore të perceptimit publik të korrupsionit, të mirëqeverisjes, të efikasitetit të politikave shtetërore, kuadrit ligjor dhe institucional¹.

Indeksi i Bazelit kundër Pastrimit të Parave, i zhvilluar cdo vit nga Instituti i Bazelit për Qeverisje² mat riskun për pastrim të parave dhe financim të terrorizmit në mbarëbotën. Ai bazohet në një metodologji të përbërë nga 18 tregues të kategorizuar në pesë fusha kryesore që konsiderohen se kontribuojnë në rritjen e riskut për pastrim të parave dhe financim të terrorizmit (cilësia e kornizës kundër pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, korrupsioni, transparencja financiare dhe standardet, transparencja dhe llogaridhënia, të drejtat politike dhe sundimi i ligjit). Gjithashtu, Indeksi i Bazelit mat se si vendet i përgjigjen këtyre risqeve, vlerëson progresin ndër vite dhe mundëson një krahasim të riskut midis vendeve të ndryshme. Secila nga fushat është ndërtuar nga 18 burime të disponueshme publikisht dhe nga vlerësimi i akademikëve, ekspertëve të sektorit financiar dhe ekspertëve të fushës.

Indeksi i Perceptimit të Korrupsionit (IPK) i zhvilluar nga Transparency International³, është një indeks i përbërë që përdor burime të ndryshme të dhënash nga institucione të pavarura dhe të specializuara në analizën e qeverisjes dhe klimës së biznesit. Burimet e informacionit të përdorura për IPK bazohen në të dhënat e mbledhura në 24 muaj. IPK synon të masë perceptimin mbi nivelin e korrupsionit në sektorin publik të një vendi, bazuar në sondazhet dhe vlerësimet e ekspertëve në këtë fushë (çdo vit). Që prej 2012 dhe bazuar në metodologjinë e përditësuar, çdo vendi i jepet një renditje duke reflektuar pozicionin e këtij vendi në raport me vendet e tjera të përfshira në vlerësim. Ky indeks jep një informacion mbi nivelin e perceptimit të korrupsionit në sektorin publik, në krahasim me vendet e tjera të vlerësuara. IPK është një indeks global/ndërkombëtar që përfshin një numër të madh vendesh. Megjithatë, IPK nuk bën një matje konkrete të nivelit të korrupsionit në vend dhe as nuk vlerëson kornizën institucionale. Vlerësimi i perceptimit të publikut për korrupsionin nuk reflekton domosdoshmërisht nivelin real të korrupsionit në një vend. Gjithashtu, IPK nuk bën dallim ndërmjet llojeve të ndryshme të korrupsionit si dhe nuk mund të përdoret për të vlerësuar efektet e një reforme specifike pasi perceptimi ndryshon me hapa të ngadalta⁴.

Barometri Global i Korrupsionit (BGK)/ Global Risk Profile⁵, mat nivelin e korrupsionit në 196 shtete (përfshirë Shqipërinë) duke i renditur sipas nivelit të riskut (nga 0 deri në 100). Indeksi përdor katër tregues për të matur nivelin e korrupsionit: ratifikimin e konventave kryesore, nivelin e korrupsionit të perceptuar, përvojat e raportuara të korrupsionit nga individët dhe sektori privat dhe një për zgjedhje e karakteristikave/specifikave të një shteti të lidhura ngushtë me korrupsionin.

¹ [file:///C:/Users/User/Downloads/How-to-guide-for-corruption-assessment-tools-2022_final%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/How-to-guide-for-corruption-assessment-tools-2022_final%20(3).pdf)

² <https://index.baselgovernance.org/methodology>

³ <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>

⁴ [file:///C:/Users/User/Downloads/How-to-guide-for-corruption-assessment-tools-2022_final%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/How-to-guide-for-corruption-assessment-tools-2022_final%20(3).pdf)

⁵ <https://risk-indexes.com/global-corruption-index/>

Lidhur me mekanizmat parandalues maten 4 indikatorë: zëri i qytetarëve dhe transparenca, eficaenca e qeverisjes, kuadri ligjor dha i politik. BGK mbështetet në shumë entitete për ofrimin e të dhënave të papërpunuara, si OKB-ja, OECD, Banka Botërore, Transparency International, Instituti i Bazelit për Qeverisje, etj. Megjithatë, në indeks përfshihen shumë koncepte, si p.sh demokracia dhe kuadri ligjor si dhe një gamë e gjerë të dhënash të ndryshme, të cilat nuk janë domosdoshmërisht relevante për matjen e korrupsionit. Për më tepër, të dhënat e plota dhe metodologjia e përdorur nuk janë të disponueshme lirisht për publikun.

Indeksi i Integritetit Publik (IIP)/ERCAS and Hertie School of Governance⁶, i cili zhvillohet cdo 2 vjet në 114 shtete përfshirë Shqipërinë. IIP është një indeks i përbërë që synon të ofrojë një mjet matës të kapacitetit të një vendi për të kontrolluar korrupsionin dhe për të siguruar integritetin. Treguesi i vetëm i përbërë bazohet në një vlerësim të gjashtë komponentëve: transparenca buxhetore, transparenca administrative, shërbimet online, pavarësia gjyqësore, shtetësia dhe liria e shtypit. Indeksi bazohet në një sërë burimesh të dhënash të mbledhura nga organizata të tjera dhe vlerësohet si një indeks që bazohet në faktorë të testuar empirikisht në kontekste të ndryshme të qeverisjes dhe është i orientuar drejt politikave pasi është ndërtuar nga gjashtë shtylla vepruese që janë të lidhura me politikat kundër korrupsionit, ndaj mund të shërbejë si mjet për vlerësimin e rreziqeve të korrupsionit.

Indeksi i Sundimit të Ligjit/World Justice Project⁷ që kryhet çdo vit në nivel global dhe bazohet në të dhëna sasiore të mbledhura nga një sondazh i gjerë publik dhe pyetësorë të detajuar të plotësuar nga akademikë, praktikantë, ekspertë, përfaqësues të OSHC-ve, etj. Ky indeks vlerëson nivelin e sundimit të ligjit në një vend në këndvështrimin/perceptimin e individëve të zakonshëm që preken drejtpërdrejt nga moszbatimi i ligjit dhe në këndvështrimin e ekspertëve për tema të tilla si, efikasiteti i gjykatave, niveli i zbatimit të ligjit, besueshmëria e mekanizmave të llogaridhënies, etj. Ky indeks ofron një foto të detajuar dhe gjithëpërfshirëse të të gjithë dimensioneve të shtetit të së drejtës dhe shqyrton tre forma të korrupsionit: mitmarrjen, ushtrimin e ndikimit të paligjshëm ndaj personave që ushtrojnë funksione publike dhe shpërdorimin e detyrës dhe fondeve publike. Ndërkohë që ky indeks është nga të parët që ofron një panoramë të nivelit të sundimit të ligjit në një vend, ai nuk identifikon shkaqet që cojnë në një rezultat të caktuar dhe nuk ofron zgjidhjet për të adresuar problematikën.

Matrica e Rrezikut/Riskut të Ryshfetit (MRR)/TRACE International⁸, i cili zhvillohet çdo vit në 194 shtete, përfshirë Shqipërinë. MRR mat riskun për mitmarrje nga sektori privat/bizneset dhe niveli i rrezikut për çdo shtet përcaktohet nga katër fusha kryesore: ndërveprimet e biznesit me Qeverinë, parashikimi dhe zbatimi i masave parandaluese kundër mitmarrjes, transparenca dhe kapacitet mbikqyrës të OSHC-ve. MRR trajton shqetësimet e shoqërive tregtare që zhvillojnë veprimtarinë tregtare në nivel ndërkombëtar dhe ofron një vlerësim prej bizneseve se sa janë mundësitë në një vend që një zyrtar publik të kërkojë ryshfet si dhe qëndrimet e shoqërisë ndaj ryshfetit. Gjithashtu, të dhënat shërbejnë për të krahasuar progresin dhe tendencat midis vendeve

⁶ <https://corruptionrisk.org/integrity/>

⁷ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law/index/downloads/Index-2022>

⁸ <https://www.traceinternational.org/trace-matrix>

ndër vite sipas 4 fushave. MRR bazohet në një sërë burimesh të dhënash publike të mbledhura nga organizata të tjera.

*Indeksi i Integritetit Global (IIG)/Global Integrity*⁹, i cili zhvillohet çdo vit në 200 shtete, përfshirë Shqipërinë. Indeksi ofron një vlerësim të cilësisë së gjashtë dimensioneve të qeverisjes si: llogaridhënia, stabiliteti politik dhe mungesa e dhunës, efikasiteti qeverisës, cilësia rregullatore, shteti i së drejtës dhe kontrolli i korrupsionit. Kontrolli i korrupsionit jep përvojën dhe perceptimin e individëve të një vendi lidhur me korrupsionin si dhe “kapjen” e shtetit nga elitat dhe interesat private. Përveç sondazheve publike, IIG grumbullon të dhëna nga më shumë se 30 organizata ndërkombëtare, organizata joqeveritare dhe biznese në mbarë botën. Rezultatet janë të dobishme për krahasime midis shteteve të ndryshme dhe për vlerësimin e tendencave ndër vite, por IIG nuk mundëson identifikimin e specifikave sipas vendeve si dhe nuk ndihmon në formulimin e reformave lokale. Kontrolli i dimensionit të korrupsionit bazohet vetëm në të dhëna të përvojës dhe perceptimeve publike.

*Vlerësimi i politikave dhe kuadrit institucional, Banka Botërore*¹⁰ kryhet çdo vit dhe mbledh të dhëna sasiore dhe cilësore. Ky mjet synon të vlerësojë cilësinë e politikave të një vendi dhe kuadrit institucional dhe masën se si këto politika dhe kuadri institucional i një vendi mbështet rritjen e qëndrueshme dhe reduktimin e varfërisë. Ky vlerësim përbëhet nga 16 kritere ndër të cilët “Transparenca, Llogaridhënia dhe Korrupsioni në Sektori Publik”. Ky mjet jep një përshkrim të detajuar se sa mirë buxhetet janë të lidhura me politikën dhe një pasqyrë të përgjithshme të kuadrit politik e institucional të një vendi. Për shkak të natyrës së ndjeshme të të dhënave, shpjegimet e detajuara të procesit të vlerësimit nuk janë të disponueshme për publikun dhe rezultatet nuk janë të krahasueshme me kalimin e kohës.

*Liria në botë/Freedom House*¹¹ i cili zhvillohet çdo vit në 210 shtete, përfshirë Shqipërinë, vlerëson aksesin e qytetarëve të një vendi në të drejtat politike dhe liritë civile si dhe analizon trendet nga viti në vit. Të dhënat mblidhen nga burime të ndryshme si akademikë politikëbërës, gazetarë, ekspertë e aktivistë të shoqërisë civile dhe shqyrtohen nga ekspertë/këshilltarë rajonalë. Treguesit i referohen 25 të drejtave të ndryshme politike dhe liritë civile dhe rezultatet janë të dobishme për të kuptuar faktorët nxitës të korrupsionit, mungesën e masave parandaluese apo të politikave antikorrupsion.

*Indeksi dhe Anketa e Buxhetit të Hapur (IABH)/International Budget Partnership*¹², kryhet çdo dy vjet dhe të dhënat mblidhen mbi bazën e një pyetësori gjithëpërfshirës i plotësuar nga një ose një grup studiuesish/akademikë/përfaqësues të shoqërisë civile vendas. Të gjitha përgjigjet për pyetjet e anketës janë të mbështetura me prova (psh dokumentet buxhetore; kuadri ligjor, deklaratat publike të zyrtarëve të ndryshëm osë të ekspertëve, etj). Të dhënat kryqëzohen edhe me të dhënat nga dokumente buxhetore apo të transparencës financiare të publikuara nga institucionet ndërkombëtare (FMN, Banka Botërore, OECD). Anketa e Buxhetit të Hapur vlerëson transparencën buxhetore dhe praktikën e tjera buxhetore që kontribuojnë në llogaridhënien në një

⁹ <https://www.worldbank.org/en/publication/ëorldëide-governance-indicators>

¹⁰ <https://databank.worldbank.org/source/countrypolicy-and-institutional-assessment>

¹¹ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world>

¹² <https://internationalbudget.org/open-budgetsurvey>

sistem të përgjegjshëm të financave publike sipas kritereve të praktikave të mira të pranuar përgjithësisht për menaxhimin e financave publike në vendet anëmbanë botës. Shumica e pyetjeve të anketës vlerësojnë çfarë ndodh në praktikë duke e krahasuar me çfarë kërkohet nga ligji. IABH është një mjet unik për të vlerësuar disponueshmërinë dhe cilësinë e informacionit buxhetor të një vendi.

*Indeksi i Transformimit i zhvilluar nga Bertelsmann Foundation*¹³ kryhet cdo 2 vjet duke angazhuar disa ekspertë vendas. Indeksi i Transformimit vlerëson nëse dhe si vendet në zhvillim dhe transformim menaxhojnë ndryshimet sociale drejt demokracisë dhe ekonomisë së tregut. Në këtë kuadër, publikohen dy renditje, Indeksi i Statusit dhe Indeksi i Menaxhimit. Indeksi i Statusit vlerëson gjendjen politike dhe transformimin ekonomik të një vendi dhe rendit 137 shtetet në rrugën e tyre drejt demokracisë nën sundimin e ligjit dhe ekonomisë së tregut. Indeksi i Menaxhimit vlerëson cilësinë e qeverisjes, e cila përfshin mprehtësinë me të cilën vendimmarrësit drejtojnë proceset politike. Vlerësimet mbështeten në opinionet e ekspertëve të vendit. Të dhënat sasiore dhe cilësore të mbledhura ndihmojnë për të kuptuar specifikat, dobësitë dhe mangësitë në kuadrin ligjor dhe institucional.

*Indeksi i Transparencës/ERCAS and Hertie School of Governance*¹⁴, i cili në mënyrë periodike vlerëson transparencën në 128 vende, përfshirë Shqipërinë. Indeksi përmban dy grupe treguesish, “de jure” dhe “de facto”. Rezultati për secilin shtet tregon nivelin në të cilin është përmbushur treguesi i “transparencës kundër korrupsionit”. Për indeksin “de jure” vlerësohet ratifikimi dhe zbatimi i konventave ndërkombëtare kundër korrupsionit ndërkohë që për të vlerësuar indeksin “de facto” përdoret një pyetësor që plotësohet nga ekspertë të fushës. Indeksi përdor të dhëna të publikuara në internet dhe nuk vlerëson burime të tjera institucionale.

*Barometri Global i Korrupsionit (BGK), Transparency International*¹⁵, i cili zhvillohet cdo dy/tre vjet në nivel rajonal mbështetur në metodologji të ndryshme sipas specifikave rajonale. BGK bazohet në një sondazh të opinionit publik mbi perceptimet dhe përvojat e individëve për korrupsionin. Si një sondazh i opinionit publik, ai ofron një tregues se si shihet korrupsioni në nivel kombëtar dhe rajonal dhe se si përpjekjet për të frenuar korrupsionin, në mbarë botën, gjykohen në terren. BGK mund të përdoret për të identifikuar institucionet publike dhe shërbimet që shihen si të korruptuara. Megjithatë, BGK jep një referencë të përvojës dhe perceptimit të individëve për korrupsionin në institucione apo sektorë të ndryshëm por nuk sjell një vlerësim të kuadrit institucional.

*Anketat e Ndërmarrjeve, Banka Botërore*¹⁶, e cila zhvillohet çdo tre/katër vjet dhe është ndërtuar mbi një metodologji të mirëpërcaktuar të Bankës Botërore. Sondazhet kryhen nga kontraktorë privatë në emër të Bankës Botërore me pronarët dhe/ose menaxherët e lartë të bizneseve, kontabilistët dhe menaxherët e burimeve njerëzore. Kjo anketë mat perceptimet e kompanive lidhur me mjedisin e biznesit në një vend të caktuar dhe përvojën e tyre me procedurat shtetërore, duke përfshirë edhe pagesat informale dhe korrupsionin. Gjithashtu, anketa jep një vlerësim të

¹³ <https://bti-project.org/en/?&cb=00000>

¹⁴ <https://corruptionrisk.org/transparency/>

¹⁵ <https://www.transparency.org/en/gcb>

¹⁶ <http://www.enterprisesurveys.org/>

numrit të bizneseve që e konsiderojnë korrupsionin si një pengesë kryesore për të bërë biznes në një vend të caktuar. Anketat e kompanive përfshin një numër të madh vendesh dhe të dhënat janë gjithëpërfshirëse, dhe mbulon si perceptimet ashtu edhe përvojat e korrupsionit.

Eurobarometer: Eurobarometri është instrumenti i anketave që përdoret nga Komisioni Evropian, Parlamenti Evropian dhe institucione dhe agjenci të tjera të BE-së për të monitoruar në mënyrë periodike opinionin publik për çështjet që lidhen me Bashkimin Evropian, si dhe qëndrimet e qytetarëve të natyrës politike ose sociale. Një ndër çështjet që është objekt i anketave është edhe perceptimi i qytetarëve ndaj korrupsionit në vendet e BE.

Nga shembujt e mësipërm rezulton se treguesit dhe metodologjitë për matjen e nivelit të korrupsionit janë të ndryshme dhe ofrojnë një mundësi për krahasime përtej kufijve të vendit pra, një krahasim midis vendeve të ndryshme në nivel global e rajonal. Megjithatë siç theksuam, këto të dhëna, nuk mund të ofrojnë një përshkrim të saktë të perceptimit publik të korrupsionit në një vend në këndvështrimin e reformave të ndërmarra, efikasitetit të politikës kombëtare, efencës së kuadrit institucional, çështje specifike të një vendi, krahasimin ndërvendor në një vend, etj. Të dhënat lokale mund të jenë më të dobishme strategjikisht sesa treguesit e përbërë global pasi duke u nisur nga problematikat kryesore në një vend nëpërmjet treguesve të kontekstualizuar mund të tregojnë problematika më specifike lidhur me performancën e dobët në drejtim të luftës kundër korrupsionit, rezultatin e reformave në këtë drejtim si dhe efencën e politikave kombëtare kundër korrupsionit.

2.2 Matja e perceptimit të nivelit të korrupsionit në nivel kombëtar

Mbledhja e të dhënave të besueshme, gjithëpërfshirëse dhe të krahasueshme mbi korrupsionin në nivel kombëtar është thelbësor për monitorimin e tendencave të korrupsionit si dhe për të kuptuar format dhe nxitësit e tij. Përveç sondazheve dhe vlerësimeve të kryera në nivel ndërkombëtar, sondazhet për korrupsionin mund të ofrojnë indikacione të dobishme, bazuar në opinionin dhe përvojën e publikut, për efektivitetin e politikave kombëtare, masave të ndërmarra dhe institucioneve/mekanismave kundër korrupsionit.

Matja e perceptimit dhe përvojës së qytetarëve për korrupsionin në nivel kombëtar është e rëndësishme për katër arsye kryesore:

- Qeveria dhe ministria e përgjegjëse për antikorrupsionin duhet të mbledhin të dhëna dhe të vlerësojnë nivelin e korrupsionit në vend dhe tendencat e fenomene të caktuara me qëllim që ky informacion të bëhet publik për të gjithë. Kjo përfshin prodhimin e të dhënave që i shërbejnë si monitorimit ndërkombëtar të sipërcituar por kryesisht, të dhënat lokale që synojnë të tregojnë problematika më specifike lidhur me performancën e dobët në drejtim të luftës kundër korrupsionit, rezultatin e reformave në këtë drejtim si dhe efencën e politikave kombëtare kundër korrupsionit.

- Identifikimin e problematikave/fenomeve të ndryshme lidhur me korrupsionin në vend dhe rrjedhimisht, në hartimin dhe miratimin e politikave dhe masave të nevojshme për të adresuar këto problematika.
- Gjithashtu, informacioni i mbledhur nëpërmjet shondazheve publike për korrupsionin të bazuar në opinionin dhe përvojë e individëve mund të jetë një tregues i rëndësishëm për vlerësimin e efektivitetit të politikave dhe masave kundër korrupsionit. Të dhënat mund të kontribuojnë në analizimin e efekteve të ndryshimeve të politikave dhe masave kundër korrupsionit si dhe mund të shërbejnë si bazë studimore gjatë hartimit të studimeve, analizave apo strategjive kombëtare.
- Informimi aktiv i institucioneve publike dhe qytetarëve për nivelin e korrupsionit në vend dhe format e ndryshme që ai merr është me rëndësi vendimtare jo vetëm për sa më sipër por edhe për të identifikuar sektorët e zonat gjeografike ku ky fenomen është më shqetësues, për të theksuar çdo progres të bërë si dhe për të sjellë të dhëna konkrete në çdo diskutim apo raportim mbi korrupsionin në vend. Gjithashtu, të dhënat do të shërbejnë edhe për të orientuar aktivitetet e natyrës edukuese dhe ndërgjegjësuese kundër korrupsionit.

Në terma afat-gjatë, zhvillimi i matjeve të besueshme të perceptimit të publikut për korrupsionin mund të jetë i dobishëm për të siguruar mirëqenien e shoqërisë dhe funksionimin e ekonomisë. Për shembull, duke pasur një tablo më të qartë mbi sektorët apo procedurat publike që janë më të prekuara nga fenomeni i korrupsionit ndihmon për të orientuar politikën dhe ndërhyrjet dhe rrjedhimisht në lehtësimin e investimeve, uljen e kostove për bizneset dhe në një rritje të investimeve ndërkombëtare. Gjithashtu, bërja publike dhe transparenca e të dhënave të mbledhura ndihmon në rritjen e besimit të publikut tek institucionet.

3. Metodatat për matjen e korrupsionit

Korrupsioni është një fenomen kompleks ndaj dhe bëhet më sfidues për t'u matur dhe monitoruar, në varësi të kontekstit, sistemit rregullator ose regjimit ligjor dhe sektorëve brenda të cilëve analizohet korrupsioni. Prandaj, është e nevojshme të kuptohet fenomeni në format e tij të shumta dhe të krijohen metodologji dhe mjete të përgjithshme që mund të përshtaten me një kontekst specifik kombëtar ligjor, institucional dhe socio-ekonomik.

Korrupsioni mund të trajtohet siç duhet vetëm në bazë të shkëmbimit dhe integritetit sistematik të të dhënave, dhe aftësive dhe ekspertizës së ndryshme ndërmjet të gjitha institucioneve përkatëse.

Metodat për matjen e korrupsionit mund të jenë *direkte* ose *indirekte*. Disa pengesa të përdorimit të metodave indirekte për vlerësimin e korrupsionit mund të kapërcehen duke përdorur metoda të ndryshme të drejtpërdrejta, të cilat synojnë mbledhjen e informacionit të bazuar në prova mbi korrupsionin përmes procedurave statistikore dhe të standardizuara.

Identifikohen disa lloje të mbledhjes së të dhënave:

- të dhëna administrative;

- sondazhe/anketa me popullsinë dhe biznesin (fizikisht dhe/ose online);
- anketimet e nëpunësve civilë;
- fokus grupe;
- indekset e përbëra dhe
- burime të tjera të dhënash.

Të dhënat administrative janë të dhëna zyrtare për rastet e raportuara të korrupsionit nga burime të ndryshme (policia, prokuroritë, gjykatat, institucionet përgjegjëse kundër korrupsionit). Sondazhet e mostrave lejojnë mbledhjen e drejtpërdrejtë të të dhënave mbi përvojën e mostrave përfaqësuese të një popullate të caktuar, si familjet ose bizneset.

Të gjitha këto, vlerësohen duke përshkruar pikat e forta dhe kufizimet e secilit burim në matjen e korrupsionit, dhe gjithashtu duke paraqitur se cilët tregues prodhojnë disa dimensione të korrupsionit (niveli i intolerancës ndaj korrupsionit, modelet e praktikave korruptive dhe reagimi i shtetit ndaj korrupsionit).

Për studimin e korrupsionit, nevojitet një qasje shumëdimensionale: "natyra e gjithanshme" e korrupsionit përfshin në fakt disa sjellje të ndryshme, nga korrupsioni në shkallë të vogël deri te shpërdorimi i aseteve dhe shpërdorimi/abuzimi me fondet publike, etj. duke përforcuar konceptin e kompleksitetit të korrupsionit.

Anketa/pyetësor. Treguesit e bazuar në anketa/pyetësor janë mjete shumë të rëndësishme për të matur përvojat e drejtpërdrejta të fenomenit të korrupsionit. Anketat e bëra me qytetarë dhe biznesin janë thelbësore për të matur shkallën dhe përhapjen e korrupsionit, duke përfshirë rastet e paraportuara të korrupsionit, dhe për të identifikuar faktorët e rrezikut, dinamikën e korrupsionit dhe kontekstin ku ai ndodh. Këto anketa/pyetësorë mund të zhvillohen fizikisht apo online.

Anketat e korrupsionit gjithashtu mund të ofrojnë njohuri mbi qëllimin dhe mënyrën e kryerjes së korrupsionit, të cilat janë të rëndësishme kur vlerësohet se si të përmirësohet ofrimi i shërbimeve publike për reduktimin e mundësive për të kryer akte korruptive. Për shembull, kur të dhënat për korrupsion tregojnë se një pjesë e madhe e korrupsionit paguhet për të përsheptuar procedurat administrative, futja e sistemeve transparente për gjurmimin e fillimit dhe përfundimit të procedurave administrative apo sisteme monitoruese, mund të zvogëlojë mundësitë për korrupsion.

Anketat apo dhe focus-grupe me qytetarë dhe biznese janë një ndër mënyrat për të matur nivelin e korrupsionit Në disa raste ato matin edhe perceptimin subjektiv të korrupsionit. Megjithatë, treguesit e perceptimit që hulumtojnë opinionin publik mbi korrupsionin, edhe nëse janë të rëndësishëm veçanërisht si pasqyrë e efikasitetit të perceptuar të politikave kryesore nga ana e publikut, mund të ndikohen nga jehona e gjerë mediatike. Ndaj përdoren udhëzime metodologjike dhe operacionale për të zhvilluar dhe zbatuar sondazhe të mostrës për të matur korrupsionin dhe forma të shfaqjes së tij si midis popullatës ashtu edhe midis bizneseve.

Për të matur korrupsionin, disa nga metodat e zakonshme janë:

- Anketat e perceptimeve të korrupsionit dhe rastet e vetë-raportuara të korrupsionit (p.sh. anketat e opinionit publik ose vlerësimet e ekspertëve);
- Statistikat/të dhënat e ndryshme mbi korrupsionin;
- Treguesit e lidhjeve politike apo konfliktit të interesit duke përdorur të dhëna administrative;
- Treguesit e korrupsionit në lidhje me prokurimin publik;
- Numri i akteve korruptive që janë denoncuar dhe trajtuar nga organet kompetente ligjzbatuese;
- Vendimet gjyqësore ndaj akteve të ndryshme të korrupsionit dhe ndëshkueshmëria e këtyre akteve dhe subjekteve pjesëmarrëse në to.

Megjithatë, matja e korrupsionit është e ndërlikuar nga vetë natyra dhe kompleksiteti i tij, interpretimet dhe perceptimet e ndryshme mbi korrupsionin dhe veprimtarinë korruptive, ndaj dhe kërkohet që të dhënat e mbledhura përmes një metode të vlerësohen në raport me ato të metodave të tjera.

Në lidhje me këto metoda të mbledhjes së të dhënave, për efekt të këtij instrumenti, anketat/pyetsorët mbeten metoda kryesore që aplikohet në lidhje me perceptimin e qytetarëve mbi korrupsionin në vend, ndaj dhe në vijim do të fokusohemi tek to.

Përmes pyetësorëve/anketave (mjete të matjes) merren informacione që lidhen me nivelin dhe e korrupsionin dhe faktorët kontekstualë që kontribuojnë dhe nxisin në korrupsion.

'Matjet' e korrupsionit në përgjithësi përpiqen të përcaktojnë shkallën e shtrirjes së korrupsionit në mënyra e forma të ndryshme.

Vlerësimet nga ana tjetër, synojnë të përshkruajnë karakteristikat e një konteksti të caktuar, mangësitë (dhe pikat e forta) të sistemit dhe faktorët politikë, ekonomikë dhe socialë që mundësojnë dhe mbështesin korrupsionin në një vend apo në një situatë të caktuar.

Sigurisht që aspekti matës sasior është me rëndësi edhe për efekt të korrupsionit dhe matjes së tij. Por elementi sasior kërkon patjetër edhe qasjen analitike që lidhet p.sh. me nxjerrjen më mirë në pah të të drejtave të njeriut, efektivitetit të qeverisjes, nivelet e korrupsionit, etj. Ndaj në përdorimin e këtij instrumenti vlen të theksohet se matja e korrupsionit bëhet duke plotësuar të dhënat empirike me lloje të tjera vlerësimi.

Ka disa metoda të mbledhjes së të dhënave që mund të përdorni për të mbledhur informacion mbi perceptimin e publikut për antikorrupsionin. Zgjedhja e metodës varet nga faktorë të ndryshëm, duke përfshirë natyrën e kërkimit tuaj, popullsinë e synuar, burimet e disponueshme dhe elementet që do vlerësohen. Metoda e zakonshme të mbledhjes së të dhënave janë :

➤ **Sondazhet dhe pyetësorët:**

Sondazhet në internet: Platformat online përdorën për të shpërndarë anketa që synojnë të masin perceptimin e një numri të madh të qytetarëve. Kjo metodë mundëson shpërndarjen e anketës në një kohë më të shpejtë, është me kosto efektive dhe lejon përpunimin e lehtë të të dhënave. Në kushtet e digjitalizimit të shërbimeve ndaj qytetarëve sondazhet on line përbëjnë mënyrën më

efektive për matjen e perceptimit të qytetarëve. Linku i sondazheve mbi perceptimin e korrupsionit mund të publikohet në faqen web të institucioneve, platformave që përdoren për ofrimin e shërbimeve ose paraqitjen e ankesa.

Sondazhet në letër: Shpërndarja e anketave në letër personalisht ose me postë mund të jetë e përshtatshme për zonat me akses të kufizuar në internet.

➤ **Intervistat:**

Intervistat e strukturuar: Kryerja e intervistave një-në-një me një grup pyetjesh të paracaktuara siguron qëndrueshmëri në mbledhjen e të dhënave.

Intervistat gjysmë të strukturuar: Kombinoni pyetje të hapura dhe të mbyllura për të marrë informacion më të detajuar.

➤ **Fokus Grupet:**

Mblidhni së bashku një grup të vogël pjesëmarrësish për të diskutuar çështjet kundër korrupsionit. Kjo metodë inkurajon pjesëmarrësit të shprehin mendimet dhe perceptimet e tyre për sa u përket akteve korruptive.

➤ **Vrojtimi:**

Vëzhgimi drejtpërdrejt i ngjarjeve publike, takimeve ose ndërveprimet që lidhen me antikorrupsionin japin një panoramë të pasqyrimin të këtij fenomeni dhe reagimit ndaj tij në opinionin publik.

➤ **Analiza e mediave sociale:**

Analizimi i platformave të mediave sociale për të kuptuar perceptimin e shoqërisë ndaj korrupsionit është një metodë që mundëson marrjen e informacionit në kohë reale.

➤ **Analiza e dokumentacionit:**

Shqyrtimi i dokumenteve përkatëse ku përfshihen raportet të institucioneve shtetërore, raportet e organizmave ndërkombëtare apo entiteteve të tjera dhe mbulimi mediatik në lidhje me antikorrupsionin mund të sigurojë kontekstin historik dhe të plotësojë burime të tjera të të dhënave.

➤ **Kërkimet etnografike:**

Kërkimet etnografike që kryhen nga hulumtuesit në komunitet për të kuptuar kontekstin social dhe kulturor të korrupsionit janë një metodë japin një informacion më të thelluar të kontekstit lokal të këtij fenomeni.

➤ **Platformat e Angazhimit Qytetar:**

Përdorni platformat ose forumet e angazhimit qytetar në internet për të mbledhur opinione dhe reagime nga komuniteti. Kjo metodë mund të jetë efektive për të arritur një audiencë të ndryshme.

➤ **Sondazhet telefonike:**

Kryeni sondazhe përmes telefonit për popullatat që mund të mos kenë akses në internet ose preferojnë këtë mënyrë komunikimi.

➤ **Bashkëpunimi me OJQ-të dhe drejtuesit e komunitetit:**

Punoni me organizatat joqeveritare (OJQ) dhe drejtuesit e komunitetit për të mbledhur informacion. Kjo qasje bashkëpunuese mund të rrisë besimin dhe pjesëmarrjen.

➤ **Qasje me metoda të përziera:**

Kombinoni metoda të shumta të mbledhjes së të dhënave për të trekëndëshuar gjetjet dhe për të siguruar një kuptim më të plotë të perceptimit publik.

Kur zgjidhni një metodë të mbledhjes së të dhënave, merrni parasysh avantazhet dhe kufizimet e secilës, si dhe karakteristikat specifike të popullatës suaj të synuar. Për më tepër, konsideratat etike si pëlqimi i informuar, privatësia e të dhënave dhe konfidencialiteti duhet të udhëheqin qasjen tuaj. Mund të jetë gjithashtu e dobishme të testoni pilot metodën tuaj të zgjedhur për të identifikuar dhe adresuar çdo çështje të mundshme përpara zbatimit në shkallë të plotë.

4. Anketat/pyetsorët për korrupsionin

Një pyetsor/anketë është një ndërmarrje komplekse në të cilën duhet të zbatohen disa aktivitete dhe të përfshihen një sërë aktorësh. Pyetsori/anketa si instrument për zhvillimin e një studimi të korrupsionit duhet të mbulojë të gjitha aktivitetet përkatëse dhe disa zgjedhje strategjike kanë një peshë të veçantë në përcaktimin e kostos së përgjithshme:

- *Objektivat dhe qëllimi i sondazhit* – Sondazhet që synojnë të hetojnë dinamikat shumë specifike të korrupsionit kanë nevojë për një pyetësor gjithëpërfshirës dhe përmasa të mëdha mostrash/kampionimi.

- *Kohëzgjatja e pyetësorit*– Kjo ndikon në sasinë e kohës që nevojitet për hartimin e pyetësorit, për të trajnuar intervistuesit dhe kohëzgjatjen e vetë intervistave. Përveç kësaj, pyetësorët e gjatë rezultojnë në analiza më të sofistikuar të të dhënave.

- *Saktësia e dëshiruar për vlerësimet* - Sipas nivelit të dëshiruar të rezultateve të sondazhit dhe përfaqësimit (p.sh. nivel kombëtar, lokal), madhësia e kampionit do të ndryshojë, si dhe numri i intervistave/anketave të zhvilluara.

- *Dizajni i kampionit, madhësia e kampionit dhe korniza e kampionimit* - Sa më e madhe të jetë madhësia e kampionit, aq më i madh është numri i anketave/pyetësorëve që duhen kryer, vërtetuar dhe analizuar. Ndaj kjo shton kohën dhe koston administrative.

- *Metoda e mbledhjes së të dhënave* –Lloji i metodës së mbledhjes së të dhënave ndikon në koston e një kampionimi. Intervistat ballë për ballë krijojnë më tepër kosto dhe kohë. Nëse në vend të kësaj mënyre anketimi përdoret intervista me ndihmën e kompjuterit (online), kjo redukton kohën

dhe është më efektive. Intervistat/anketimet telefonike po ashtu janë më pak të kushtueshme sesa ato që zhvillohen fizikisht (ballë për ballë).

Anketat/pyetësorët on line janë mënyra më pak të kushtueshme dhe reduktojnë kostot. Vështirësia këtu mund të lidhet me faktin se sa të familjarizuar janë grupe të caktuara qytetarësh në përdorimin e internetit dhe aksesin në të.

Ndaj, forma më e përshtatshme, mund të ishte një kombinim mes pyetësorëve/sondazhit fizik (ballë për ballë) mbi bazë kamapionimi dhe formës elektronike (online) përmes internetit.

4.1 Kategoritë kryesore të anketave për korrupsionin

Në aspektin e metodologjisë dhe instrumentave matëse kur bëhet fjalë për marrjen e opinionit publik mbi korrupsionin, pyetësorët si instrumente matëse synojnë të mbledhin të dhëna që lidhen me perceptimin e publikut mbi korrupsionin dhe eksperiencën personale me veprime korruptive.

Ndaj dhe anketat hartohen mbi bazën e pyetjeve që lidhen me këto dy aspekte të marrjes së mendimit të publikut mbi korrupsionin dhe përhapjen e tij në shoqëri.

Metodat e drejtpërdrejta, të tilla si: pyetësorët/anketat e mostrës së bazuar në përvojë, si dhe statistikat e mbledhura përgjithësisht konsiderohen si qasja më e besueshme për prodhimin e informacionit të detajuar mbi korrupsionin, të nevojshëm për qëllime të politikëbërjes.

Shumica e anketave për korrupsionin priren të bien nën një ose më shumë nga tre kategoritë e mëposhtme:

Anketat e perceptimit të korrupsionit synojnë të mbledhin më shumë të dhëna subjektive mbi pikëpamjet/opinionet e individëve mbi fenomenin e korrupsionit në vend si dhe mbi efektivitetin e politikave dhe masave kundër korrupsionit. Të dhënat e perceptimeve përbëhen nga opinionet e qytetarëve të zakonshëm, përfaqësuesve/pronarëve të bizneseve ose ekspertëve për tema specifike. Këto anketa janë të rëndësishme edhe për të vjelë të dhëna sic është besimi i publikut tek institucionet apo për të vjelë mendimin e qytetarëve mbi cilësinë e shërbimeve të ofruara apo performancën qeverisëse.

Anketat e përvojës së korrupsionit që synon të mbledhë të dhëna bazuara në përvojën e drejtpërdrejtë të individëve lidhur me korrupsionin dhe ndikimi i këtij fenomeni në jetën e tyre të përditshme. Të dhënat përfshijnë përvoja (ose njohuri) specifike të qytetarëve. Kjo përfshin shpeshësinë e fenomenit, identifikimin e institucioneve/sectorëve më të prekur nga korrupsioni, kostot, nivelin e njohurisë së individëve për kuadrin ligjor, politikat ose praktikat specifike. Gjithashtu, këto anketa janë të dobishme për matjen e cilësisë në ofrimin e shërbimeve, nivelin dhe format e korrupsionit në sektorë të caktuar. Gjithashtu, anketa duhet ti shërbejë edhe identifikimit të problematikave dhe vështirësive me qëllim marrjen e masave të nevojshme për ti adresuar ato. Këto anketa mund të përdoren edhe për të mbledhur të dhëna nga një kategori specifike e individëve si për shembull përfaqësues apo pronarë të bizneseve në vend.

Anketat e qëndrimeve synojnë të mbledhin opinionin personal të individëve në lidhje me çfarë mund të bëhet për të adresuar problematikat dhe luftuar fenomenin.

Të tre këto kategori mund të ndërthuren kur synohet mbledhja e të dhënave të ndryshme. Shumë metodologji kombinojnë lloje të ndryshme të dhënash për të mbledhur më mirë informacion rreth temës që studiohet.

4.2 Të dhënat sasiore dhe cilësore

Mbështetur në detyrat dhe përgjegjësitë e ministrisë përgjegjëse për antikorrupsionin synohet mbledhja e të dhënave sasiore dhe cilësore, në mënyrë që t'i përgjigjen qëllimit dhe objektivave të këtij instrumenti metodologjik. Kështu, mund të synohet të mblidhen të dhëna lidhur me:

Perceptimin për korrupsionin:

- informacion demografik mbi të anketuarin (gjinia, mosha, edukimi, të ardhurat, statusi familjar, punësimi, etj);
- grupet më të cënueshme të popullsisë ndaj këtij fenomeni sipas entitetit gjeografik ose sipas karakteristikave të subjekteve ekonomike (sektori ekonomik, madhësia, etj.);
- mënyrën se si e kuptojnë të anketuarit korrupsionin/ sa shqetësues e konsiderojnë ata këtë fenomen për vendin/ krahasuar me 3-5 vite më parë a ka pasur progres apo regres/
- format e korrupsionit që perceptohen si më të shpeshta (aktiv, pasiv, institucional, individual, i madh, i vogël, për të përfituar një shërbim të ligjshëm, për të përfituar një shërbim të paligjshëm, nepotizmi, klientelizmi, ndikimi i paligjshëm, abuzimi me detyrën dhe fondet, mosdeklarimi i konfliktit të interesit, etj);
- pranueshmërinë/papranueshmërinë e këtij fenomeni nga qytetarët/ format e korrupsionit që janë më të pranueshme prej tyre/ predispozitën e tyre për tu përfshirë në ndonjë nga format e korrupsionit/arsyet pse;
- faktorët që nxisin korrupsionin;
- nivelin e korrupsionit sipas institucioneve publike, sektorëve publik dhe funksionit të zyrtarëve publik/ informacionin në të cilin bazohet vlerësimi për nivelin e korrupsionit;
- nivelin e njohurive të të anketuarve lidhur me mekanizmat ekzistues për denoncimin e rasteve të korrupsionit/vlerësimi i efikasitetit të këtyre mekanizmave;
- nivelin e reagimit të institucioneve përgjegjëse për hetimin dhe ndjekjen e rasteve të korrupsionit / vlerësimi i efikasitetit të institucioneve kundër korrupsionit në hetimin, ndjekjen dhe ndëshkimin e rasteve/ ;
- nivelin e besimit të publikut tek institucionet kundër korrupsionit/vlerësimin e rezultateve të reformave kundër korrupsionit;
- mënyrën se si të anketuarit e vlerësojnë kuadrin ligjor dhe politik kundër korrupsionit (përmbajtja dhe zbatimi)/ masat që duhen marrë për të përmirësuar situatën/ parashikimet e nevojshme;
- nivelin e transparencës dhe llogaridhënies së institucioneve publike/ problematikat e hasura/ masat që duhen marrë për të përmirësuar situatën;
- evidentimin e pasojave kryesore që sjell korrupsioni në vend;

- mënyrën se si përjetohet dhe perceptohet korrupsioni nga prespektiva gjinore, etj;

Përvojat lidhur me korrupsionin:

- përvojën e individëve/bizneseve me raste të korrupsionit/në cilën cilësi (drejtpërdrejt, dëshmitarë, i afërm);
- identifikimin e institucioneve/shërbimeve/funksionarëve publik të përfshirë në korrupsion sipas rasteve;
- nivelin e raportimit të rasteve të korrupsionit në organet kompetente/ nesë jo, identifikimi i shkaqeve pse qytetarët ngurrojnë të raportojnë korrupsionin/ nëse po, organet ku është raportuar rasti i korrupsioni;
- nivelin e reagimit të organeve kompetente ndaj rastit të korrupsionit të denoncuar/ hapat e ndërmarrë dhe niveli i efikasitetit të veprimeve të ndërmarra/ndëshkueshmëria e korrupsionit;
- nivelin e njohurive të të anketuarve lidhur me mekanizmat ekzistues për denoncimin e rasteve të korrupsionit/vlerësimi i efikasitetit të këtyre mekanizmave;
- mënyrën e qasjes së zyrtarëve publik dhe individëve në veprime korruptive/ reagimi i zyrtarëve publik dhe individëve ndaj veprimeve korruptive/ pasojat e mospërfshirjes në veprime korruptive;
- vecoritë ose specifikat e fenomenit të korrupsionit si: koha kur është kryer korrupsioni para apo pas marrjes së shërbimit, lidhja midis qytetarit dhe funksionarit publik, shërbimi dhe/ose favori i kërkuar, niveli i denoncimit të rasteve, shpeshtësia e fenomenit, korrupsioni në sektorin privat, kostot e korrupsionit për individët apo bizneset, etj;
- vlerësimin e cilësisë së shërbimeve kryesore;
- përvojat e sektorit privat lidhur me korrupsionin e zyrtarëve publik në përgjithësi dhe në sektorë të veçantë, etj.

Qëndrimet

- vlerësimin mbi parashikimet e kuadri ligjor (transparenca, llogaridhënia, integriteti, konflikti i interesit, hetimi dhe ndëshkueshmëria, kuadri institucional, etj)/nivelin e zbatueshmërisë së parashikimeve ligjore/identifikimin e problematikave në zbatimin e legjislacionit/mangësitë dhe nevojat për përmirësimin e legjislacionit/ ekzistencën e procedurave burokratike që rrisin mundësinë për korrupsion/ ekzistencën e praktikave administrative që nuk mbështeten në legjislacionin në fuqi, etj;
- vlerësimin mbi politikat anti-korrupsion dhe masave të ndërmarra/efikasitetin e politikave anti-korrupsion dhe masave/ mangësitë dhe nevojat për përmirësimin e politikës shtetërore dhe masave të nevojshme/ përfshirjen e OSHC-ve në hartimin dhe përmirësimin e politikës anti-korrupsion;
- identifikimin e faktorëve kryesorë nxitës të korrupsionit;
- vlerësimin e sektorëve me risk më të lartë për korrupsion, etj.;

5. Metodatat e kampionimit

Në lidhje me kampionimin nisur dhe nga instrumentat ndërkombëtarë të matjes së perceptimit të antikorrupsionit synohet përfshirja e personave 18 vjeç e sipër. Mostra/kampionimi duhet të zgjidhen në mënyrë që të jenë përfaqësuese sipas moshës, gjinisë dhe vendndodhjes gjeografike, pasi grupe të popullsisë mund të preken nga nivele dhe lloje të ndryshme korrupsioni.

Në anketat e popullsisë, njësia përfundimtare e kampionimit është individi. Ndërsa “kampionimi i shtresëzuar” përdoret shpesh në anketat e korrupsionit në familje ku familja është njësi e ndërmjetme. Metodatat e tjera të njohura të kampionimit përfshijnë “kampionimin në grup”, “kampionimin proporcional me madhësinë” dhe “kampionimin me disa faza”. Ekzistojnë disa metodologji për shpërndarjen optimale të një kampioni nëpër disa shtresa, ose për llogaritjen e madhësive të kërkuara të mostrës për secilën shtresë.

Përzgjedhja e duhur e të anketuarve është çelësi për të garantuar besueshmërinë e rezultateve të anketës për korrupsionin. Duke qenë se anketat e popullsisë synojnë individët (dhe jo familjet), kur njësia e ndërmjetme e kampionimit është në nivel familjeje, procesi i përzgjedhjes së të anketuarit duhet të jetë transparent dhe i rastësishëm. Për të lehtësuar përzgjedhjen e rastësishme, pasi të zgjidhet një familje nga korniza, duhet të mblidhet informacioni bazë i nevojshëm për çdo individ që jeton në atë familje. Kjo ka një rëndësi të madhe pasi mundëson llogaritjen e probabilitetit që çdo njësi kampionimi të përfshihet në kampion dhe, në këtë mënyrë, peshat e kampionimit të përdorura në fazën e vlerësimit të llogariten siç duhet.

Për të siguruar saktësi më të mirë të rezultateve, rekomandohet përdorimi i individëve si njësi kampionimi.

Sipas instrumentit të Bashkimit Evropian (Eurobarometer) për realizimin e anketave zgjidhet një kampion prej të paktën 1000 qytetarëve për çdo shtet. Një madhësi kampioni prej 500 personash përdoret në vendet ose territoret me një popullsi nën një milion banorë.

Sa më sipër, duke mbajtur në konsideratë popullsinë në vendin tonë vlerësojmë se në nivel kombëtar një kampion prej 1000-1500 qytetarësh të kategorive të ndryshme do të ishte e pëlqyer në një hark të caktuar kohor prej disa muajsh.

6. Dizajni i Pyetsorit

Vendosja e qartë e qëllimeve është hapi i parë dhe më i rëndësishëm në procesin e zhvillimit të anketës/pyetsorit. Zgjedhjet kryesore metodologjike (p.sh. dizajni dhe përzgjedhja e kampionit; hartimi dhe përmbajtja e pyetsorit; metoda e mbledhjes së të dhënave) varen nga qëllimet e anketës.

Qëllimet e anketës/pyetsorit pasqyrojnë nevojat palës së interesuar në lidhje me çështje specifike dhe ofrojnë bazën për zhvillimin e anketës. Prandaj, zgjedhja e qëllimeve të anketës ndikohet në mënyrë të pashmangshme nga institucioni që kryen anketën. Organet publike kanë nevojë për informacion bazë mbi nivelin e korrupsionit në përgjithësi apo në shërbime publike specifike në mënyrë që të zhvillohen politika parandaluese ose sanksionuese; sigurimin e të dhënave të përgjithshme mbi prevalencën dhe veçoritë kryesore të fenomenit. Zgjedhja e qëllimeve të anketës

përcakton zgjedhjen e popullatës së synuar (individët ose bizneset, për shembull) dhe qasjen metodologjike.

Përveç synimit bazë të sugjeruar dhe objektivave të lidhura me to, ministria përgjegjëse për antikorrupsionin mund të vendosë nëse do të adresojnë synime të tjera për të mbuluar nevojat specifike kombëtare. Për shembull, përveç trajtimit të korrupsionit dhe formave të ndryshme të shfaqjes së tij në sektorin publik, mund të përfshijë gjithashtu pyetësorë për të hetuar përvojën me korrupsionit brenda sektorit privat.

Çështjet kryesore që mund të adresohen në pyetësorët për publikun e që lidhen me qëllimin e tij janë:

- Përvoja personale me korrupsionin;
- Perceptimi dhe përvoja indirekte e korrupsionit;
- Përvoja personale e korrupsionit në sektorin publik;
- Qasja e perceptuar dhe cilësia e shërbimeve publike;
- Përvoja personale/direkte e formave të tjera të korrupsionit;
- Perceptimi për punën e qeverisë kundër korrupsionit;
- Përvoja personale e nepotizmit në sektorin publik;
- Përvoja personale e korrupsionit në sektorin privat;

Qëllimet dhe objektivat e anketës/pyetësorit duhet të përkthehen në pyetje në mënyrë që të marrim informacionin e nevojshëm nga të anketuarit. Procesi i përzgjedhjes së pyetjeve, formulimit në mënyrë të qartë dhe konçiz ndërtimi i një strukture logjike të pyetjeve është shumë i rëndësishëm. Lloji i pyetjeve të bëra, mënyra se si janë formuluar dhe mënyra se si janë renditur mund të ndikojnë ndjeshëm në përgjigjet ndaj një ankete.

Në hartimin e pyetësorit duhen mbajtur në konsideratë tre elementët si më poshtë:

- Dizajnimi i opsioneve të përgjigjes
- Formulimi i Pyetjeve
- Efekti i renditjes së pyetjeve¹⁷

Renditja e pyetjeve ndikon në përgjigjet e të anketuarve dhe rrjedhimisht rezultatet e anketës. Në veçanti, pyetjet që janë vendosur më herët në pyetësor mund të ndikojnë në përgjigjet e dhëna për pyetjet që vijnë më vonë.

Preferohet që temat e para të lidhen me qëndrimet, perceptimin dhe kuptimin e korrupsionit dhe mbi cilësinë dhe aksesin në shërbimet publike dhe në vijim të renditen pyetjet që fokusohen në përvojat në lidhje me korrupsionin.

7. Pilotimi i pyetësorit

¹⁷ https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Crime-statistics/CorruptionManual_2018_web.pdf page

Pyetsorët pilot ndihmojnë në identifikimin e pengesave në lidhje me realizimin e pyetsorit, përcaktimin e efikasitetit të formulimit të pyetjeve në lidhje me përvojat e korrupsionit të investuesve, efektit të renditjes së pyetjeve dhe nivelin e bashkëpunimit të të anketurve.

Gjatë një pyetsori pilot të gjitha fazat e një pyetsori testohen në një numër të vogël të anketuarish.

Në rastin e Shqipërisë, një variant pilotimi mund të ishte ai që lidhet me moshën dhe gjininë për të parë perceptimin edhe të të rinjve mbi çështje që lidhen me korrupsionin dhe përhapjen e tij, integritetin dhe etikën etj. (P.sh.100-200 për kategori).

Një variant tjetër (ose kombinim i të dyve) mund të ishte në bazë të sektorëve të caktuar dhe problematikave që lidhen me ta (p.sh. shëndetësia, drejtësia, prokurimet publike dhe niveli i korrupsionit në to, etj).

Në rastin e pilotimit, kampioni varion sipas specifikave të grupit që targeton. Ajo që duhet theksuar është se përzgjedhja e kampionit të të anketuarve varet gjithashtu edhe nga shtrirja në hapësirë dhe kohë, mjetet dhe burimet në dispozicion. Hapat në të cilat duhet të kalojë pilotimi i një sondazhi janë si më poshtë:

Identifikoni grupin e testimit

Zgjidhni një grup të vogël të testuesve që përfaqësojnë audiencën e përfshirë në studim. Kjo mund të përfshijë pjesëmarrës të mundshëm ose persona që kanë eksperiencë në fushën e kërkimit tuaj.

Informoni testuesit

Para se të fillojë pilotimi, jepni informacion të mjaftueshëm rreth qëllimit të pyetësorit dhe bëjuni me dije të anketuarve se janë në fazën e pilotimit dhe jo të kryerjes së pyetësorit zyrtar.

Pilotohuni në ambjentin real

Përpiloni një mjedis që i afrohet sa më shumë ambientit real ku do të zbatojnë pyetësorin përdoruesit e vërtetë. Kjo mund të përfshijë platformën e përdorur për mbledhjen e të dhënave.

Mbledhja e komenteve dhe përmirësimi i pyetësorit

Pasi testuesit kanë plotësuar pyetësorin, mblidhni komente dhe sugjerime nga ata rreth cilësisë së pyetjeve, qartësisë, dhe ndonjë shqetësimi që kanë hasur. Përdorni këto komente për të përmirësuar dhe rregulluar pyetësorin.

Kontrolloni Kohën e Përgjigjeve

Verifikoni kohën që merr secila përgjigje. Nëse disa pyetje shkaktojnë vështirësi ose marrin shumë kohë për t'u përgjigjur, mund të jetë e nevojshme të shkurtohen ose riformulohen.

Verifikoni Qartësinë e Pyetjeve

Sigurohuni që pyetjet janë të qarta dhe të kuptueshme për testuesit me qëllim evitimin e fjalëve të komplikuara ose pyetje që mund të çojnë në keqkuptime.

Pilotoni me grupe të ndryshme

Nëse është e mundur, pilotoni me grupe të ndryshme të testuesve për të parë se si pyetëtori përdoret dhe kuptohet në kontekste të ndryshme.

Verifikoni performancën teknike:

Nëse pyetëtori përdor një platformë teknologjike, sigurohuni që funksionon si duhet dhe nuk ka probleme teknike që mund të ndikojnë në përgjigjet e përdoruesve.

Realizimi i një raundi të dytë pilotimi

Bëni ndryshimet dhe përmirësimet e nevojshme në pyetësor, pastaj zbatoni një raund të dytë të pilotimit për të verifikuar se ndryshimet kanë pasuar ndonjë ndikim pozitiv.

Analizoni rezultatet e Pilotimit:

Në përfundim të sondazhit pilot duhen vlerësuar aspektet që lidhen me kriteret për përzgjedhjen e të anketurve metodat e mbledhjes së të dhënave, shkallën e mospërgjigjeve, kohëzgjatjen e sondazhit dhe gjithëpërfshirjen.

Në varësi të rezultateve të pilotuara, mund të bëhet projeksioni më i mirë për ta shtrirë matjen më gjerë dhe për të marrë rezultate më të plota.

8. Parimet e etikës dhe konfidencialitetit gjatë realizimit të anketës

Gjatë realizimit të pyetësorëve duhet të respektohet etika në komunikim, marrja e pëlqimit nga pjesëmarrësit në pyetësor si dhe ruajtja e konfidencialitetit dhe anonimatit për të anketuarit, duke e shpjeguar qartë këtë gjë.

Nisur nga specifikat që ka korrupsioni si fenomen, është me rëndësi ndërtimi i besimit mes palëve (intevistuesit dhe të intervistuarit). Ndaj dhe merr rëndësi personi që zhvillon pyetësorin dhe sa i familjarizuar apo i trajnuar është ai për përdorimin e tyre, me qëllim marrjen e rezultateve të pritshme të besueshme dhe objektive.

Në rastin e zhvillimit të pyetësorëve në lidhje me korrupsionin, i kushtohet vëmendje edhe atyre që realizojnë këto pyetësorë dhe trajnimin të përshtatshëm të tyre për këtë qëllim. Veçanërisht theksi vihet tek elementë të tillë si: mosha dhe gjinia, diversiteti i individëve që realizojnë pyetësorin, origjina, arsimimi, aftësitë e intervistimit, integriteti dhe eksperiencia të mëparshme.

❖ Gjatë realizimit të pyetësorit duhen mbajtur në konsideratë rregullat e etikës si vijon:

- Respektimi i Pjesëmarrësve:

Tregohuni të kujdeshëm dhe respektoni të gjithë pjesëmarrësit dhe të drejtat e tyre individuale. Kujdesuni që të dhënat e tyre të trajtohen me ndjeshmëri dhe pa shkelur privatësinë e tyre.

- Përcaktimi i Qartë të Qëllimeve:

Sigurohuni që qëllimet dhe objektivat e hulumtimit ose aktivitetit të jenë të qarta dhe të drejtpërdrejta. Mos fshehni qëllimet e vërteta ose rezultatet e mundshme.

- Ndalimi i Konfliktit të Interesit:

Identifikoni dhe trajtoni çdo konflikt të interesit që mund të ndikojë në objektivitetin e hulumtimit apo në vlerësimin e situatave profesionale.

- Përdorimi i Metodologjive dhe Burimeve të Përshtatshme:

Sigurohuni që metodologjia dhe burimet që përdorni janë të përshtatshme, të besueshme dhe të përputhura me standardet etike dhe profesionale.

- Transparenca:

Tregoni një nivel të lartë të transparencës në të gjitha fazat e studimit tuaj, duke përfshirë hartimin e pyetësorit, metodologjinë, dhe interpretimin e rezultateve.

- Përdorimi i të dhënave me kujdes:

Përdorni të dhënat me kujdes dhe në përputhje me qëllimet e deklaruara të studimit duke mbajtur në konsideratë se të dhënat përfaqësojnë individë dhe duhet trajtuar me respekt dhe kujdes.

- ❖ Profesionalizmi gjatë realizimit të pyetësorit përfshin elementët si më poshtë:

- Përdorimi i Burimeve të Vlefshme:

Sigurohuni që të dhënat dhe informacionet që përdorni janë të vlefshme, të verifikuara dhe të mbështetura nga burime të besueshme.

- Zhvillimi i Kompetencave:

Zhvilloni dhe ruani një nivel të lartë të kompetencave profesionale dhe teknike. Sigurohuni që të keni njohuri të mjaftueshme në fushën tuaj të veprimtarisë.

- Komunikimi Efektiv:

Komunikoni me ndjeshmëri dhe efektivitet me të gjithë pjesëmarrësit, kolegët dhe publikun tuaj. Sigurohuni që të dhënat dhe rezultatet e hulumtimit të komunikohen në një mënyrë të kuptueshme dhe të drejtëpërdrejtë.

- Përgjegjshmëria Profesionale:

Pranojeni përgjegjësinë për veprimtarinë tuaj profesionale. Nëse diçka shkon keq ose ka pasuar një gabim, trajtoni situatën me integritet dhe përgjegjësi.

- Pjesëmarrje në Vazhdimësi Profesionale:

Informohuni vazhdimisht mbi zhvillimet e fundit në fushën tuaj dhe përmirësoni në mënyrë periodike aftësitë tuaja përmes trajnimeve dhe aktiviteteve të tjera profesionale.

Mbajtja në konsideratë e etikës dhe profesionit ndihmon në ndërtimin dhe ruajtjen e besimit publik, ndërtimin e një imazhi të mirë profesional dhe në zbatimin e praktikave të mira në fushën tuaj të veprimtarisë.

9. Mbledhja dhe analiza e të dhënave

Anketat mbi korrupsionin mundësojnë akses të drejtpërdrejtë për ata që kanë përjetuar korrupsionin. Për këtë arsye, informacioni mund të mblidhet për variablin e interesit (siç është përvoja e korrupsionit) si dhe mbi disa karakteristika, sjellje dhe dukuri që lidhen me të. Për shembull, informacioni i detajuar mbi individët e prekur dhe sfondi i tyre demografik, social dhe ekonomik mund të ndihmojë në identifikimin nëse veçoritë specifike të ekonomisë familjare, individuale, biznesit ose vendit e rrisin ose reduktojnë rrezikun e korrupsionit.

Për më tepër, duke kërkuar informacion për llojin e zyrtarit publik ose entit privat të përfshirë (p.sh., oficerët e doganave, punonjësit e policisë, zyrtarët e taksave/tatimeve, gjykatës, etj.), për situatën ose procedurën administrative/apo të ndjekur nga biznesi gjatë së cilës është kërkuar/po ofrohet korrupsioni (rryshfeti) (p.sh., prokurimi publik, dogana, marrja e lejeve të ndërtimit) ose për arsyen e kërkesës së tij (p.sh. përshpejtimi i procedurës, përfitimi i një avantazhi ndaj pjesëmarrësve të tjerë në një ofertë tenderi), është e mundur të fitohet një kuptim gjithëpërfshirës i mekanizmit të korrupsionit.

Të gjitha këto detaje janë thelbësore për të kuptuar dhe analizuar faktorët nxitës dhe dobësitë ndaj korrupsionit dhe, në këtë mënyrë, për të ofruar informacion të zbatueshëm dhe të përshtatshëm për politikën që do të ndërmerren dhe masat përkatëse.

Të dhënat për rastet e raportuara të korrupsionit vuajnë nga një "shifër e errët" shumë e lartë, d.m.th., përqindja e korrupsionit që nuk raportohet apo zbulohet nga institucionet e drejtësisë penale. Kjo ndodh sepse viktimat ose dëshmitarët e korrupsionit zakonisht kanë më pak gjasa të raportojnë raste të tilla sesa llojet e tjera të krimit. Prandaj, të dhënat për rastet e raportuara të korrupsionit duhet të interpretohen me kujdes, pasi ato mund të japin më shumë informacion mbi aktivitetin dhe reagimin e sistemit të drejtësisë penale ndaj korrupsionit, sesa për shtrirjen aktuale të fenomenit. Në fund të fundit, përdorimi i metodave të drejtpërdrejta mbi përvojën e korrupsionit është qasja më e besueshme për prodhimin e informacionit të detajuar mbi korrupsionin, i nevojshëm për qëllime të politikëbërjes (p.sh., identifikimi i zonave, procedurave ose pozicioneve në rrezik të prirur ndaj korrupsionit, ose monitorimi i tendencave me kalimin e kohës).

Anketat e mostrës garantojnë anonimitetin e përgjigjeve dhe ofrojnë një kontekst që i bën të anketuarit më të përshtatshëm për të zbuluar përvojat e tyre. Kur zbatohen siç duhet, anketat e korrupsionit mund të prodhojnë edhe vlerësime të "shifrës së errët" të korrupsionit. Sondazhet e mostrës mundësojnë krahasueshmërinë e të dhënave, gjë që është thelbësore për monitorimin e tendencave dhe vlerësimin e masave kundër korrupsionit. Ato gjithashtu mundësojnë mbulimin e grupeve të ndryshme të synuara (p.sh., individët, bizneset, familjet etj), gjë që është me rëndësi të madhe për të kuptuar se si llojet e korrupsionit dhe rreziqet ndryshojnë midis aktorëve të ndryshëm.

Ndërsa fokusi i këtij udhëzuesi është te popullata e përgjithshme, mund të merren parasysh edhe grupe të tjera të synuara të të anketuarve, si : zyrtarët publikë, përdoruesit e shërbimeve publike dhe bizneset. Brenda popullatave të synuara, të dhënat e mbledhura përmes anketave të mostrës/kampionimit mundësojnë përshkrimin e fenomenit, dinamikën dhe mekanizmat e tij në lidhje me grupet e ndryshme të nënpopullatës me interes të veçantë; për shembull, grupet që janë veçanërisht të cenueshme ndaj korrupsionit ose në rrezik.

Së fundi, anketat e mostrës mundësojnë mbledhjen e të dhënave në nivel mikro, duke ofruar analiza mbi incidencën e krimit dhe ‘viktimat’ e tij. Për më tepër, mbledhja dhe analiza e mikro-të dhënave, në përputhje me legjislacionin për mbrojtjen e privatësisë, mund të stimulojë kërkime dhe analiza të mëtejshme të modeleve dhe tendencave të korrupsionit.

Për mbledhjen e të dhënave duhen ndjekur hapat si më poshtë:

Përcaktimi i Qëllimit:

Kuptoni qëllimin e studimit tuaj dhe përcaktoni se çfarë dëshironi të mësoni në lidhje me perceptimin e publikut ndaj korrupsionit dhe se si kjo mund të ndihmojë në hulumtimin tuaj.

Përzgjedhja e Metodës së Mbledhjes së Të Dhënave:

Zgjidhni një metodë të përshtatshme për të mbledhur të dhënat. Kjo mund të përfshijë pyetsore, intervista, focus grupet, analiza e mediave sociale, etj. Përzgjedhja e metodës do të varet nga natyra e pyetjeve tuaja dhe burimet që keni në dispozicion.

Hartimi i Pyetësorit ose Strukturës së Intervistës:

Nëse përdorni pyetësor, hartoni një listë të pyetjeve të strukturuar dhe të qarta. Nëse përdorni intervista, përgatituni me pyetje të hapura dhe teknika për të lehtësuar diskutimin.

Pilotimi i Pyetësorit ose Intervistës:

Pilotoni pyetësorin ose strukturën e intervistës me një grup të vogël testuesish për të identifikuar çdo problem potencial dhe për të bërë përmirësime.

Zbatimi i Mbledhjes së Të Dhënave:

Zbatoni pyetësorin, intervistat, apo metodën tjetër të përzgjedhur për të mbledhur të dhënat. Sigurohuni që të keni një rregullim të qetë dhe transparent për pjesëmarrësit.

Kodifikimi dhe Kategorizimi i të dhënave:

Pasi të keni mbledhur të dhënat, filloni procesin e kodifikimit dhe kategorizimit. Identifikoni temat dhe përgjigjet kyçe për secilën pyetje.

Analiza Kuantitative e të dhënave:

Nëse përdorni një pyetësor me përgjigje të strukturuar, përdorni mjete statistikore për të analizuar rezultatet kuantitative. Kjo mund të përfshijë ndarjen e përgjigjeve sipas grupmohës, niveleve të arsimit, etj.

Analiza Kualitative e të dhënave:

Në rastin e pyetjeve hapëse apo intervistave, analizoni rezultatet përmes një analize kualitative identifikoni modelet, tendencat, dhe përshtypjet që dalin nga përgjigjet.

Hulumtimi i Lidhjeve dhe Kauzacioneve:

Përpiquni të kuptoni lidhjet midis variablave dhe të identifikoni arsyt pse një pjesë e publikut mund të ketë një perceptim të caktuar ndaj korrupsionit.

- Përgatitja e Raportit:

Përgatituni për të shkruar një raport të detajuar të rezultateve. Përfshini një shpjegim të qartë të metodologjisë, rezultateve, dhe interpretimin tuaj të perceptimit të publikut ndaj korrupsionit.

- Prezantimi dhe Komunikimi i Rezultateve:

Nëse është e mundur, prezantoni rezultatet në një mënyrë të qartë dhe të kuptueshme për audiencën e synuar. Komunikoni zbulimet, konkluzionet, dhe rekomandimet që dalin nga studimi juaj.

10. Korniza kohore dhe buxhetimi

Politika dhe vendimmarrja e bazuar në prova mbeten kritike për adresimin e formave të ndryshme të korrupsionit dhe pengesave që ato përfaqësojnë. Në këtë kontekst, përdorimi i mostrave të anketave të bazuara në metodologji të unifikuara dhe transparente që janë testuar dhe promovuar në nivel ndërkombëtar, mund të prodhojë tregues të rëndësishëm për shtrirjen dhe përhapjen e praktikave korruptive.

Shkalla e përhapjes së korrupsionit gjithashtu mund të ndryshojë me kalimin e kohës. Në të vërtetë, anketat e korrupsionit janë më të dobishme nëse përsëriten në intervale të rregullta, duke bërë kështu të mundur monitorimin e ndryshimeve në fusha të veçanta.

Korniza kohore për kryerjen e pyetsorëve/anketave (timeline) përfshin fillimisht identifikimin i fazave dhe detyrave të projektit ose aktivitetit. Kjo përfshin njohjen e hapave kryesorë dhe aktiviteteteve që duhet të kryhen gjatë kohës së projektit.

Pasi janë identifikuar fazat dhe detyrat, vlerësohet koha e nevojshme për kryerjen e tyre. Ky vlerësim mund të përfshijë kohën minimale dhe kohën maksimale të nevojshme për secilën detyrë.

Bazuar në vlerësimet e kohës, përcaktohen datat e fillimit dhe përfundimit të secilës detyrë dhe faze. Ky proces ndihmon në krijimin e një kornize kohore të qartë mundësinë e përshtatjes ndaj ndryshimeve të mundshme.

Buxhetimi i pyetsorit/anketës kalon nëpër disa faza:

- Identifikimi i kostove: Për secilën fazë dhe detyrë, identifikohen kostot e mundshme. Kjo përfshin shpenzimet për burimet njerëzore, materiale, teknologjike dhe të tjera që mund të dalin gjatë kryerjes së projektit.

- Vlerësimi i shumës së nevojshme financiare: Pasi janë identifikuar kostot, ato vlerësohen në një shumë totale. Ky është buxheti total që do të nevojitet për të kryer projektin.
- Përcaktimi i burimeve financiare: Pas vlerësimit të shumës totale, duhet të identifikohen burimet financiare që do të mbulojnë këto shpenzime. Kjo përfshin burimet nga buxheti i përgjithshëm i institucionit/organizatës, donacionet, financimet e huaja, ose burimet e tjera të disponueshme.
- Menaxhimi i buxhetit: Gjatë kryerjes së projektit, është e rëndësishme të monitorohen dhe menaxhohen shpenzimet në krahasim me buxhetin. Në rast të ndonjë ndryshimi në koston apo buxhetin, duhet të bëhen korigjimet e nevojshme.

Përdorimi i një kornize kohore dhe buxheti të qartë ndihmon në zbatimin dhe ndjekjen e projektit në një mënyrë efikase, duke lejuar përdoruesit të identifikojnë dhe adresojnë problemet potenciale në kohë dhe të mbajnë nën kontroll shpenzimet.

11. Analiza krahasuese

Burimet më të njohura dhe më të përdorura, zakonisht përmbajnë pikë ose nota – vlera të kuantifikuara të caktuara për karakteristikat cilësore. Shumë prej tyre janë gjithashtu hibride – pjesërisht matje dhe pjesërisht vlerësim cilësor – të konvertuara në pikë.

Krahasimi mes burimeve të ndryshme të të dhënave shërben për të kuptuar dhe vlerësuar më mirë situatën në lidhje me korrupsionin në vend dhe përhapjen e tij. Po ashtu, studime, analiza të mëparshme, raporte të certifikuar shërbejnë për efekt krahasimi në rastin e zhvillimit të pyetësorit të ri.

Fakti që ne nuk mund të masim drejtpërdrejt korrupsionin dhe asnjë mjet i vetëm nuk mund të japë panoramën e qartë, ndodh për disa arsye:

- Për shkak se korrupsioni përfshin shumë forma dhe praktika në sektorin publik por dhe privat, dhe asnjë mjet/instrument i vetëm nuk mund të shpjegojë shtrirjen e plotë të problemit.
- Meqenëse çdo mjet ofron informacion të kufizuar, nevojiten burime të shumta për të ndërtuar një pamje më të plotë të sfidave të korrupsionit dhe luftën ndaj tij.
- Statistikat, vlerësimet me pikë dhe indekset nuk mund të përshkruajnë faktorët nxitës qofshin ata ligjorë, institucionalë, socialë, ekonomikë dhe politikë të korrupsionit. Një informacion i tillë, megjithatë, është i nevojshëm për të interpretuar rëndësinë dhe implikimet e matjeve dhe për të parë e matur perceptimin publik në mënyrë të vazhdueshme, me qëllim ndërmarrjen e hapave për përmirësim.
- Ndaj dhe krahasimi i të dhënave të ndryshme, i shërben qëllimit për realizimin e objektivit të këtij instrumenti.

Përpyekjet për të matur korrupsionin synojnë të zbulojnë natyrën dhe ndikimin e korrupsionit dhe janë të nevojshme për zhvillimin e reagimeve kundër korrupsionit. Matjet e korrupsionit mund të përdoren për të identifikuar tendencat dhe për të ilustruar shkallën dhe shtrirjen e llojeve të veçanta të korrupsionit. Ato mund të ndihmojnë politikëbërësit të zhvillojnë mjete për të reduktuar në

mënyrë efektive korrupsionin. Ndërsa matja e korrupsionit është thelbësore, është gjithashtu një detyrë sfiduese.

Çdo lloj metode ka kufizimet e veta. Korrupsioni është, nga natyra e tij, një aktivitet i fshehtë që shpesh nuk është në interesin vetjak të pjesëmarrësve për ta raportuar. Kështu, vetë-raportimi mund të mos jetë i sinqertë, madje edhe në një format anonim, sepse personat e përfshirë mund të preferojnë të shmangin tërheqjen e vëmendjes dhe tërheqjen e kontrollit të fushave të tyre të aktivitetit korruptiv.

Niveli i korrupsionit që zbulohet nga gazetarët dhe institucionet e zbatimit të ligjit mund të mos ketë ndonjë lidhje të qëndrueshme me nivelin e korrupsionit ekzistues. Rastet e dokumentuara mund të përfaqësojnë majën e ajsbergut ose një përqindje të të shumës totale, në varësi të sofistikimit të aktorëve të përfshirë dhe efektit të përpjekjeve monitoruese dhe zbatuese. Për më tepër, siç u përmend më lart, perceptimet e qytetarëve kanë marzhin e tyre të subjektivitetit.

- Përcaktimi i Pyetjeve të Kërkimit

Përpara se të fillojë analiza krahasuese, është e rëndësishme të përcaktohen pyetjet e kërkimit që do të kërkojnë përgjigje. Pyetjet duhet të jenë të specifikuar dhe të përqendruara në aspektet që janë objekt i krahasimit.

- Zgjedhja e Grupave ose Konteksteve për Krahasim

Identifikimi i grupeve, individëve, periudhave kohore, ose konteksteve që do të krahasohen. Këto mund të jenë grupet e ndryshme të popullsisë, vendet, kulturat, etj.

- Zgjedhja e Metodologjive të Përshtatshme

Për secilën pyetje të kërkimit, duhet të përzgjidhen metodologjitë e përshtatshme për të mbledhur dhe analizuar të dhënat. Këto mund të përfshijnë metoda kuantitative dhe kualitative, anketa, intervista, analiza e dokumenteve, etj.

- Mbledhja e Të Dhënave:

Realizimi i procesit të mbledhjes së të dhënave bazuar në metodologjinë e zgjedhur. Kjo përfshin identifikimin e burimeve të të dhënave dhe mbledhjen e informacionit nga grupet e krahasuara.

- Analiza e Të Dhënave:

Përdorimi i metodave statistikore, analizave të vargjeve të dhënash, interpretimeve kualitative, etj., për të vlerësuar ndryshimet dhe krahasimet midis grupeve ose konteksteve.

- Të Dhëna dhe Interpretimi:

Paraqitja e rezultateve të analizës dhe interpretimi i tyre. Përshkrimi i ndryshimeve të konstatuara dhe përfundimet që dalin nga krahasimi.

- Vlerësimi i Dallimeve dhe Kufizimeve:

Reflektimi mbi dallimet midis grupesh ose situatave, si dhe identifikimi i kufizimeve të analizës. Kjo fazë ndihmon në kuptimin e rezultateve dhe vlerësimin e besueshmërisë së tyre.

12. Raportimi dhe shpërndarja

Të dhënat që mblidhen dhe analizohen nga pyetësorët duhet të raportohen në strukturat përgjegjëse për të adresuar problemet respektive. Ato duhet të paraqiten jo vetëm në formën e raporteve narrative, por duhet të jenë të shoqëruar edhe me të dhëna/tregues statistikorë të paraqitur në formën e grafikëve, tabelave, etj.

Nisur nga interesi publik dhe e drejta e informimit, qytetarët dhe grupe të caktuara të interesit duhet të njihen me këto të dhëna në forma dhe mënyra të ndryshme të publikimit dhe publicitetit të tyre. Publiku njihet përmes mediave konvencionale apo rrjeteve sociale.

Krijimi i kanaleve të komunikimit për dialog është me rëndësi në këtë drejtim. Qeveria krijon mundësi për të mbledhur propozime ose për t'u angazhuar në një dialog për të marrë ide nga shoqëria.

Qeverisë dhe qytetarëve u vijnë në ndihmë mjete të reja të teknologjisë dhe platforma digjitale për raportimin dhe denoncimin e korrupsionit.

Përmes këtyre teknologjive/platformave të teknologjisë ndërtohen mjete të reja analitike për t'i bërë të dhënat më të kuptueshme dhe më të aksesueshme për publikun. Në kuadër të parimit të open data (të dhëna të hapura) duhet të bëhen të aksesueshme në kohë dhe në një format të lexueshëm.

Të dhënat e mbledhura në kuadër të pyetsorëve/anketave duhet të përmbledhen dhe analizohen me anë të një raporti. Faza e raportit të të dhënave përfshin:

- Përgatitjen e Raporteve: Përfshin mbledhjen dhe organizimin e të dhënave për të krijuar një raport të strukturuar. Ky proces përfshin analizën e të dhënave dhe hartimin e një dokumenti të përgatitur për shpërndarje.
- Struktura e Raportit: Përcaktimi i strukturës së raportit duke përfshirë seksionet kryesore, si, hyrja, metodat e përdorura për mbledhjen e të dhënave, përmbajtja, konkluzionet, rekomandimet, dhe të dhënat shtesë që mbështesin analizën.
- Përshtatshmëria e Audiencës: Përshtatja e gjuhës dhe stilit të raportit sipas audiencës të synuar. Raporti për menaxhment do të ketë një stil dhe lloj të dhënash të ndryshme krahasuar me një raport akademik.

Faza e fundit përfshin shpërndarjen dhe bërjen publike të raportit dhe të dhëna të mbledhura nga pyrtësorët. Gjatë kësaj faze duhen mbajtur në konsideratë elementët e mëposhtëm:

- Zgjidhjen e metodave të shpërndarjes: Përfshin vendosjen e metodave për shpërndarjen e informacionit, si dërgimi i raporteve nëpërmjet email-it, publikimi online, printimi, etj.

- Mbrojtjen e privatësisë dhe sigurisë: Kur shpërndahe informacioni, është e rëndësishme të marrë parasysh masat për mbrojtjen e privatësisë dhe sigurisë së të dhënave, sidomos nëse informacioni është i ndjeshëm.
- Ndarja me audiencë të përcaktuar: Shpërndarja e raporteve ose informacioneve me grupet apo individët e përcaktuar të interesuar. Kjo përfshin ndarjen e informacionit me të gjithë personat që kanë nevojë për të, pa shpërndarjen e tepërt.

Përdorimi i Teknologjisë dhe Platformat e Shpërndarjes:

- Përdorimi i email-it dhe Sistemeve të Përbashkëta të Dokumentave: Këto janë mjetet e zakonshme për të shpërndarë dokumente dhe informacion online. Email-i mund të përdoret për të shpërndarë raportet te institucionet shtetërore dhe organizatat e shoqërisë civile partnere.
- Publikimi Online dhe Mediat Sociale: Përdorimi i faqeve të internetit dhe platformave të mediave sociale për të ndarë informacionin me një audiencë më të gjerë.
- Printimi dhe Distribucioni Fizik: Përdorimi i printimit të materialeve dhe shpërndarja fizike nëpërmjet postës, dërgimit të materialeve në dorë, etj.

13. Vlefshmëria dhe besueshmëria

Që të dhënat të jenë të besueshme duhet që anketat/pyetsorët të jenë hartuar dhe dizenuar në mënyrën e duhur dhe termat të jenë përcaktuar me kujdes. Gjithashtu e rëndësishme është edhe kampioni i përzgjedhur dhe numri i qytetarëve që kanë marrë pjesë dhe grupet ku është aplikuar pyetsori.

Pyetsorët që lidhen me përvojën mund të jenë më të besueshme në gjurmimin e ndryshimeve, por ato gjithashtu kanë pjesën e tyre të subjektivitetit. Anketat e përvojës kryesisht targetojnë vetëm disa lloje specifike të korrupsionit dhe për këtë arsye mund të mos përfaqësojnë nivelin aktual të korrupsionit që ndodh në shoqëri.

Barrierat për angazhimin e qytetarëve mund të shfaqen në anën e qytetarëve, autoriteteve ose në komunikimin mes tyre.

Si të tilla mund të përmendim:

- Apatia e qytetarëve për të marrë pjesë është sfida e përhapur në shoqëritë e sotme bashkëkohore për shkak të mosangazhimeve qytetare dhe politike dhe ndaj, eksperimentet e suksesshme të angazhimit qytetar janë të vështira për t'u mbështetur. Si rrjedhojë vlerësojmë se duhen identifikuar ato grupe të shoqërisë të cilët janë më të prekur nga fenomeni i korrupsionit dhe janë më të prirur të angazhohen dhe të kontribuojnë në raportimin e këtij fenomeni.
- Publiku heterogjen përfshin interesa, preferenca dhe aftësi të ndryshme ndaj kërkohet një analizë paraprake e audiencës së synuar të një nisme specifike, preferencave dhe aftësive të tyre dhe marrja në mënyrë proaktive e një spektri të gjerë opinionesh nëse është e nevojshme.

- Disproporcioni dhe pritshmëritë e pabaza në partneritetet ndërmjet autoriteteve publike dhe qytetarëve, duke përfshirë shpërndarjen e përgjegjësive dhe asimetritë e pushtetit në bashkëpunimin ndërmjet autoriteteve publike dhe qytetarëve
- Pabarazitë në përdorimin e teknologjive qytetare sepse jo të gjithë janë të familjarizuar me teknologjitë e reja të komunikimit dhe jo të gjithë mund t'i përdorin dhe aksesojnë ato. Kjo varet p.sh. nga grup-mosha, aftësimi teknologjik, arsimi etj.

Publikimi i të dhënave që nxirren nga pyetsorët dhe çështjeve të evidentuara duhet të bëhet duke evidentuar qartë dhe me transparencë metodologjinë e ndjekur. Kjo do të rrisë edhe besueshmërinë e të dhënave dhe informacionit që buron nga ky instrument.

Vlefshmeëria (Validity) ka të bëjë me faktin se sa arrin një një mjet, një metodë, ose një test të matë vërtetë atë që është pretenduar të matë. Nëse një mjet ose metodë është vlefshëm, atëherë ai përcakton atë që ai pretendon të përcaktojë. Përshembull nëse një test i dizajnuar për të matur aftësitë matematikore të nxënësve është vlefshëm, atëherë rezultatet e tij duhet të korrespondojnë me aftësitë matematikore të vërteta të nxënësve.

Në disa raste, mund të ketë sfida në vlerësimin e vlefshmërisë për shkak të komplikimeve metodologjike ose vështirësive në matjen e çështjeve të caktuara.

Besueshmeria (Reliability) përcakton se sa konsistente është një mjet, një metodë, ose një test në kohë dhe në përdorues të ndryshëm. Nëse një mjet është besueshëm, atëherë do të sjellë rezultate të ngjashme në situata të ndryshme dhe në përdorues të ndryshëm. Përshembull nëse një test i njëjti jep rezultate të ngjashme kur përdoret nga persona të ndryshëm në kohë të ndryshme, atëherë mund të konsiderohet besueshëm. Problem mund të përbëjnë ndikimet e faktorëve të tjerë, si ndryshimet në ambient, gjendje emocionale, ose ndryshime në kontekst, mund të kenë ndikim në besueshmëri.

14. Konkluzionet dhe Rekomandimet

Konkluzionet janë me rëndësi në përfundim të një instrumenti të tillë dhe sintezë e trajtimit dhe analizës së bërë nga të dhënat e mbledhura.

Konkluzionet japin një panoramë të situatës së korrupsionit dhe perceptimit të qytetarëve në lidhje me këtë fenomen dhe përhapjen e tij. Nëse mundet, konkluzionet duhet të evidentojnë edhe modelet pozitive apo praktikatat e mira.

Nga analiza e pyetsorëve nxirren problemet kryesore dhe evidentohen nevojat për ndërhyrje përmes mjeteve dhe mekanizmave të ndryshëm në lidhje me parandalimin e korrupsionit.

Konkluzionet duhet të jenë të qarta, koncize dhe të adresojnë problemet kryesore të evidentuara si dhe nevojat për ndërhyrje.

Këto pyetsorë shërbejnë për të prodhuar të dhëna më të vlefshme, të besueshme dhe të azhurnuara mbi korrupsionin, mbi matjen e nivelit të rrezikut të korrupsionit dhe të efektivitetit të politikave e strategjive kundër korrupsionit, në mënyrë të vazhdueshme.

Një ndër konstatimet e përpjekjet e ndryshme për të matur korrupsionin është se matjet e korrupsionit përmes pyetsorëve të bazuar në përvojë ofrojnë informacion më të vlefshëm sesa mjetet e bazuara në perceptim. Ato ofrojnë prova sistematike dhe gjithëpërfshirëse të cilat ne mund t'i përdorim si bazë për hetime të mëtejshme ose qëllime të politikëbërjes dhe ndërtimin e strategjive të duhura.

Rekomandimet duhet të jenë konkrete dhe të adresojnë problemet e evidentuara nga të dhënat e mbledhura. Ato janë sintezë e analizës së të dhënave të mbledhura.

Mbi bazën e rekomandimeve që dalin, adresohen problematikat përkatëse që lidhen me korrupsionin, si dhe evidentohen pikat se ku duhet ndërhyrë për efekt të politikëbërjes dhe strategjive të reja, apo ndryshimeve në ato ekzistuese.

Një rekomandim tjetër është se marrja në konsideratë e një sërë mjetesh/metodash që shërbejnë për matjen e korrupsionit, sigurisht që ofron një bazë më të mirë për të qenë sa më afër të vërtetës.

Së fundi, duke pasur parasysh ndikimin negativ të korrupsionit, është gjithashtu e rëndësishme të mendohet se çfarë qëndron në skajin e kundërt të spektrit. Cilat synime pozitive lidhen në luftën kundër korrupsionit? Me rëndësi të veçantë janë nocionet e integritetit (përfshirë integritetin personal, politik, ekonomik dhe organizativ), drejtësinë dhe besimin e qytetarëve tek institucionet, fuqizimin dhe kënaqësinë e qytetarëve dhe, në fund të fundit, mirëqënien për njerëzit.

Gjithashtu theksojmë se pyetsorët mund të përmirësohen në varësi të shtrirjes, situatës, target-grupit si dhe prioriteve të caktuara. Pilotimi është një mundësi e mirë për të bërë rishikimin e pyetsorëve në komponentë të caktuar.

Një faktor tjetër i rishikimit që bëhet nga ekspertët që merren me këtë instrument lidhet me problematikat e reja që shfaqen në praktikë, reforma të caktuara, apo prioritetet e vendosura; ndaj dhe modelet e pyetsorëve mund të pësojnë ndryshime kohë pas kohe në zëra të caktuar.

Shtojca nr.1

Model pyetsori perceptimi

Titulli: Perceptimi publik mbi Korrupsionin

Hyrje: Faleminderit për pjesëmarrjen në këtë sondazh/pyetsor. Komentet tuaja janë të vlefshme për të kuptuar perceptimin publik mbi përpjekjet kundër korrupsionit. Ju lutemi përgjigjuni pyetjeve të mëposhtme sinqerisht dhe sipas njohurive tuaja. Përgjigjet tuaja do të përpunohen duke ruajtur konfidencialitetin dhe anonimat.

Seksioni 1: Të dhëna të përgjithshme

1.1. Moshë: _____

1.2. Gjinia:

- Mashkull
- Femër

1.3. Arsimi:

- a. Arsim bazë;
- b. Arsim i mesëm, gjimnaz;
- c. Diplomë e ciklit të parë “Bachelor”
- ç. Diplomë e ciklit të dytë “Master”
- d. Diplomë e ciklit të tretë të studimeve

1.4. Punësimi

- a. Student
- b. I papunë
- c. I punësuar
- ç. I vetëpunësuar

1.5 Të ardhurat

- a. 0- 50 000 lekë
- b. 50 001 - 60 000
- c. 60 001 - 200 001
- d. 200 001- më tepër

1.6. Burimi i të ardhurave

- a. Pagat dhe shpërblimet e tjera që lidhen me marrëdhëniet aktuale të punës;
- b. Vetëpunësimi
- c. Të ardhurat nga Biznesi;

- d. Të ardhurat nga interesat bankare apo ato të përfituara nga letrat me vlerë;
- e. Të ardhurat që rrjedhin nga e drejta e autorit dhe pronësia intelektuale;
- b. Të ardhurat nga qiratë e pasurive të paluajtshme;
- c. Të ardhurat nga reminitancat;
- d. Të ardhurat nga pensionet.
- e. Të ardhura informale

Seksioni 2: Perceptimi i përgjithshëm i korrupsionit

2.1. Si do ta vlerësonit nivelin e përgjithshëm të korrupsionit në vendin tuaj në një shkallë nga 1 deri në 10, ku 1 është "pa korrupsion" dhe 10 "jashtëzakonisht i korruptuar"?

• 1 [] 2 [] 3 [] 4 [] 5 [] 6 [] 7 [] 8 [] 9 [] 10

2.2. Sipas jush, si ka ndryshuar niveli i korrupsionit në vend në pesë vitet e fundit?

- a. Është rritur
- b. Është ulur
- c. Mbeti i njëjtë
- d. Nuk e di

2.3. Përse mendoni ju se zyrtarët korruptohen? Ju lutemi përshkruani shkurt përgjigjen.

2.4. Sipas mendimit tuaj cili është sektori ku është më i përhapur korrupsioni:

- a. Polici;
- b. Prokurori;
- c. Gjykata;
- d. Shëndetësi;
- e. Arsim;
- f. Pushtet lokal;
- g. Tatime
- h. Administratë qendrore (ministri);
- i. Shërbime të tjera publike (specifiko)_____

Seksioni 3. Njohuritë mbi mekanizmat ekzistues për denoncimin e rasteve të korrupsionit

3.1 A keni dijeni mbi procedurat që duhet të ndiqni për raportimin e rasteve të korrupsionit:

- a. Po
- b. Jo

3.2 A keni dijeni mbi institucionet ku mund të adresoni rastet e korrupsionit:

- a. Po
- b. Jo

3.3 A jeni në dijeni të masave, politikave dhe legjislacionit në fuqi kundër korrupsionit:

- a. Po
- b. Jo

Seksioni 4. Efektiviteti i masave kundër korrupsionit:

4.1. A besoni se qeveria juaj po zbaton në mënyrë efektive politikat dhe masat kundër korrupsionit?

- a. Po
- b. Jo
- c. Nuk e di.

4.2 Si i vlerësoni efektivitetin e masave kundër korrupsionit në një shkallë nga 1 deri në 10, ku 1 është "joefektive" dhe 10 "shumë efektive"?

• 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

4.3 Si e vlerësoni punën e institucioneve ligjzbatuese kundër korrupsionit në një shkallë nga 1 deri në 10, ku 1 është "joefektive" dhe 10 "shumë efektive"?

• 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

4.4 Si e vlerësoni kuadrin ligjor dhe politik kundër korrupsionit në Shqipëri në një shkallë nga 1 deri në 10, ku 1 është "joefektive" dhe 10 "shumë efektive"?

• 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

4.5 Mes masave që duhen për të luftuar korrupsionin, cila prej tyre besoni se është më efektive: (mund të rrethoni më shumë se një)

- a. Rritja e pagave;
- b. Më pak dokumenta, procedura dhe burokraci;
- c. Punonjës më të kualifikuar dhe të trajnuar që u shërbejnë qytetarëve;
- d. Rritja e kontrollit dhe mbikqyrjes ndaj zyrtarëve;
- e. Procedura funksionale raportimi dhe ankimimi;
- f. Ofrimi i më shumë shërbimeve online;
- g. Ashpërsimi i masave dhe sanksioneve ndaj akteve korruptive;
- h. Forcimi i sistemit të drejtësisë;
- i. Nëse keni të tjera, mund t'i specifikoni _____

Seksioni 5: Raportimi i korrupsionit

5.1 Nëse do të jeni dëshmitarë të korrupsionit, a do të ishit të gatshëm ta raportoni atë tek autoritetet kompetente kundër korrupsionit?

- a. Po

- b. Jo
- c. Ndoshta

5.2 Cilët faktorë do të ndikonin në vendimin tuaj për të raportuar korrupsionin? (Rretho të gjitha ato që mendoni se vlejné si faktorë)

- a. Mbrojtja e anonimitetit
- b. Besimi tek autoritetet për të ndërmarrë veprime konkrete
- c. Frika nga hakmarrja
- d. Besimi se raportimi nuk do të bëjë ndryshim
- e. Të tjera (ju lutem specifikojini): _____

Seksioni 6: Komentet shtesë

6.1. Ju lutemi ndani çdo koment ose sugjerim shtesë në lidhje me përpjekjet kundër korrupsionit dhe atë që ju sugjeroni.

Model pyetsori përvoje

Titulli: Përvojat në lidhje me korrupsionin

Hyrje: Faleminderit për pjesëmarrjen në këtë sondazh/pyetsor. Komentet tuaja janë të vlefshme për të kuptuar përvojat e drejtpërdrejta lidhur me korrupsionin në funksion të identifikimit të problematikave dhe përmirësimit të masave kundër korrupsionit.

Ju lutemi përgjigjuni pyetjeve të mëposhtme sinqerisht dhe sipas njohurive tuaja. Përgjigjet tuaja do të përpunohen duke ruajtur konfidencialitetin dhe anonimat.

Seksioni 1: Të dhëna të përgjithshme

1.1. Moshë: _____

1.2. Gjinia:

- Mashkull
- Femër

1.3. Arsimi:

- a. Arsim bazë;
- b. Arsim i mesëm, gjimnaz;
- c. Diplomë e ciklit të parë “Bachelor”
- ç. Diplomë e ciklit të dytë “Master”
- d. Diplomë e ciklit të tretë të studimeve

1.4. Punësimi

- a. Student
- b. I papunë
- c. I punësuar

ç. I vetëpunësuar

1.5 Të ardhurat

- a. 0- 50 000 lekë
- b. 50 001 - 60 000
- c. 60 001 - 200 001
- d. 200 001- më tepër

1.6. Burimi i të ardhurave

- a. Pagat dhe shpërblimet e tjera që lidhen me marrëdhëniet aktuale të punës;
- b. Vetëpunësimi
- c. Të ardhurat nga Biznesi;
- d. Të ardhurat nga interesat bankare apo ato të përfituara nga letrat me vlerë;
- e. Të ardhurat që rrjedhin nga e drejta e autorit dhe pronësia intelektuale;
- f. Të ardhurat nga qiratë e pasurive të paluajtshme;
- g. Të ardhurat nga reminitancat;
- h. Të ardhurat nga pensionet.
- i. Të ardhura informale

Seksioni 2: Përvojat dhe vëzhgimet personale

3.1. A keni hasur apo jeni prekur personalisht nga korrupsioni në çfarëdo forme gjatë vitit të kaluar? Ju lutemi përshkruani shkurt situatën (nëse është e aplikueshme).

3.2. Nëse jeni prekur personalisht nga korrupsioni, atëherë a keni qenë të detyruar të paguani apo të jepni favore për zyrtarët publikë që lidhen me sa vijon:

- a. Për të marrë shërbimet publike bazë;
- b. Për të marrë licenca ose leje;
- c. Për të mos paguar/përfituar nga detyrimet tatimore;
- d. Për shërbime shëndetësore;
- e. Për të ndikuar në proceset gjyqësore;
- f. Për të përshpejtuar procedura administrative të tjera;
- g. Tjetër _____(specifiko)

3.3. Koha kur është propozuar, dhënë, kërkuar ose marrë, përfitimi të parregullt:

- a. para marrjes së shërbimit
- b. pas marrjes së shërbimit,

3.4. Sa është vlera e përfitimit të parregullt të propozuar, dhënë, kërkuar ose marrë:

- a. deri në vlerën 50 000 lekë
- b. mbi vlerën 50 000 lekë

3.5. Sipas eksperiencës tuaj, ku mendoni (sektori) se është më i përhapur korrupsioni:

- a. Polici;
- b. Prokurori;
- c. Gjykata;
- d. Shëndetsi;
- e. Arsim;
- f. Pushtet lokal;
- g. Tatime
- h. Administratë qendrore (ministri);
- i. Shërbime të tjera publike (specifiko) _____

Seksioni 4: Raportimi i Korrupsionit

4.1. Nëse keni qenë dëshmitarë të korrupsionit, a e keni raportuar atë tek autoritetet kompetente kundër korrupsionit?

- a. Po, e kam raportuar
- b. Jo, nuk e kam raportuar
- c. Nuk kam qenë dëshmitar i ndonjë rasti korruptiv.

4.2. Nëse përgjigja e mësipërme është a), a mund të na thoni se ku e keni raportuar:

- a. Polici;
- b. Prokurori;
- c. Institucionet kundër korrupsionit;
- d. Portal qeveritar;
- e. Media;
- f. OJF;
- g. Tjetër _____ (specifiko).

4.3. Nëse përgjigja e pyetjes 4.1 është b), a mund të na thoni faktorët që kanë ndikuar në vendimin tuaj për të mos raportuar korrupsionin? (Rretho të gjitha ato që mendoni se vlejné si faktorë)

- a. Mbrojtja e anonimitetit
- b. Besimi tek autoritetet për të ndërmarrë veprime konkrete
- c. Frika nga hakmarrja
- d. Besimi se raportimi nuk do të bëjë ndryshim
- e. Të tjera (ju lutem specifikojini): _____

4.4. Në rastet e raportimit të korrupsionit si i vlerësoni nivelin e reagimit të organeve kompetente ndaj rastit të korrupsionit të denoncuar në një shkallë nga 1 deri në 10, ku 1 është "i ulët" dhe 10 "i lartë"?

• 1 [] 2 [] 3 [] 4 [] 5 [] 6 [] 7 [] 8 [] 9 [] 10

4.5. Si e vlerësoni efektivitetin e masave dhe veprimeve të ndërmarra në kuadër të ndëshkueshmërisë së akteve korruptive të raportuara në një shkallë nga 1 deri në 10, ku 1 është "joefektive" dhe 10 "shumë efektive"?

• 1 [] 2 [] 3 [] 4 [] 5 [] 6 [] 7 [] 8 [] 9 [] 10

Seksioni 5: Komentet shtesë

6.1. Ju lutemi ndani çdo koment ose sugjerim shtesë në lidhje me përpjekjet kundër korrupsionit dhe atë që ju sugjeroni.

Model pyetsori i përzier

Titulli: Perceptimi publik dhe përvojat mbi Korrupsionin

Hyrje: Faleminderit për pjesëmarrjen në këtë sondazh/pyetsor. Komentet tuaja janë të vlefshme për të kuptuar perceptimin publik mbi përpjekjet kundër korrupsionit. Ju lutemi përgjigjuni pyetjeve të mëposhtme sinqerisht dhe sipas njohurive tuaja. Përgjigjet tuaja do të përpunohen duke ruajtur konfidencialitetin dhe anonimat.

Seksioni 1: Të dhëna të përgjithshme

1.1. Moshë: _____

1.2. Gjinia:

- Mashkull
- Femër

1.3. Arsimi:

- a. Arsim bazë;
- b. Arsim i mesëm, gjimnaz;
- c. Diplomë e ciklit të parë "Bachelor"
- ç. Diplomë e ciklit të dytë "Master"
- d. Diplomë e ciklit të tretë të studimeve

1.4. Punësimi

- a. Student
- b. I papunë
- c. I punësuar
- ç. I vetëpunësuar

1.5 Të ardhurat

- a. 0- 50 000 lekë
- b. 50 001 - 60 000
- c. 60 001 - 200 001
- d. 200 001- më tepër

1.6. Burimi i të ardhurave

- a. Pagat dhe shpërblimet e tjera që lidhen me marrëdhëniet aktuale të punës;
- b. Vetëpunësimi
- c. Të ardhurat nga Biznesi;
- d. Të ardhurat nga interesat bankare apo ato të përfituara nga letrat me vlerë;
- e. Të ardhurat që rrjedhin nga e drejta e autorit dhe pronësia intelektuale;
- j. Të ardhurat nga qiratë e pasurive të paluajtshme;
- k. Të ardhurat nga reminitancat;
- l. Të ardhurat nga pensionet.

Seksioni 2: Perceptimi i përgjithshëm i korrupsionit

2.1. Si do ta vlerësonit nivelin e përgjithshëm të korrupsionit në vendin tuaj në një shkallë nga 1 deri në 10, ku 1 është "pa korrupsion" dhe 10 "jashtëzakonisht i korruptuar"?

• 1 [] 2 [] 3 [] 4 [] 5 [] 6 [] 7 [] 8 [] 9 [] 10

2.2. Sipas jush, si ka ndryshuar niveli i korrupsionit në vend në pesë vitet e fundit?

- a. Është rritur
- b. Është ulur
- c. Mbeti i njëjtë
- d. Nuk e di

2.3. Përse mendoni ju se zyrtarët korruptohen? Ju lutemi përshkruani shkurt përgjigjen.

Seksioni 3: Përvojat dhe vëzhgimet personale

3.1. A keni hasur apo jeni prekur personalisht nga korrupsioni në çfarëdo forme gjatë vitit të kaluar? Ju lutemi përshkruani shkurt situatën (nëse është e aplikueshme).

3.2. Nëse jeni prekur personalisht nga korrupsioni, atëherë a keni qenë të detyruar të paguani apo të jepni dhurata për zyrtarët publikë që lidhen me sa vijon:

- a. Për të marrë shërbimet publike bazë;
- b. Për të marrë licenca ose leje;
- c. Për të mos paguar/përfituar nga detyrimet tatimore;
- d. Për shërbime shëndetësore;
- e. Për të ndikuar në proceset gjyqësore;
- f. Për të përshpejtuar procedura administrative të tjera;
- g. Tjetër _____ (specifiko)

3.3. Sipas mendimit dhe eksperiencës tuaj, ku mendoni (sektori) se është më i përhapur korrupsioni:

- a. Polici;
- b. Prokurori;
- c. Gjykata;
- d. Shëndetsi;
- e. Arsim;
- e. Pushtet lokal;
- f. Tatime
- g. Administratë qendrore (ministri);
- h. Shërbime të tjera publike (specifiko) _____

Seksioni 4: Raportimi i Korrupsionit

4.1. Nëse keni qenë dëshmitarë të korrupsionit, a e keni raportuar atë tek autoritetet kompetente kundër korrupsionit?

- a. Po, e kam raportuar
- b. Jo, nuk e kam raportuar
- c. Nuk kam qenë dëshmitar i ndonjë rasti korruptiv.

4.2. Nëse përgjigja e mësipërme është a), a mund të na thoni se ku e keni raportuar:

- a. Polici;
- b. Prokurori;
- c. Agjensi antikorrupsion;
- d. Portal qeveritar;
- e. Media;
- f. OJF;
- g. Tjetër _____ (specifiko).

4.3. Nëse do të jeni dëshmitarë të korrupsionit, a do të ishit të gatshëm ta raportoni atë tek autoritetet kompetente kundër korrupsionit?

- a. Po
- b. Jo
- c. Ndoshta

4.4. Cilët faktorë do të ndikonin në vendimin tuaj për të raportuar korrupsionin? (Rretho të gjitha ato që mendoni se vlejné si faktorë)

- a. Mbrojtja e anonimitetit
- b. Besimi tek autoritetet për të ndërmarrë veprime konkrete
- c. Frika nga hakmarrja

d. Besimi se raportimi nuk do të bëjë ndryshim

e. Të tjera (ju lutem specifikojini): _____

Seksioni 5: Besimi në masat kundër korrupsionit

5.1. Sa besim keni në përpjekjet e qeverisë për të luftuar korrupsionin në vendin tuaj? Vlerësoni në një shkallë nga 1 deri në 5, ku 1 është "pa besim" dhe 5 "besim i plotë".

• 1 2 3 4 5

5.2. A besoni se qeveria juaj po zbaton në mënyrë efektive politikat dhe masat kundër korrupsionit?

a. Po

b. Jo

c. Nuk e di.

5.3. Mes masave që duhen për të luftuar korrupsionin, cila prej tyre besoni se është më efektive: (mund të rrethoni më shumë se një)

a. Rritja e pagave;

b. Më pak dokumenta, procedura dhe burokraci;

c. Punonjës më të kualifikuar dhe të trajnuar që u shërbejnë qytetarëve;

d. Rritja e kontrollit dhe mbikqyrjes ndaj zyrtarëve;

e. Procedura funksionale raportimi dhe ankimimi;

f. Ofrimi i më shumë shërbimeve online;

g. Ashpërsimi i masave dhe sanksioneve ndaj akteve korruptive;

h. Forcimi i sistemit të drejtësisë;

i. Nëse keni të tjera, mund t'i specifikoni _____

Seksioni 6: Komentet shtesë

6.1. Ju lutemi ndani çdo koment ose sugjerim shtesë në lidhje me përpjekjet kundër korrupsionit dhe atë që ju sugjeroni.

